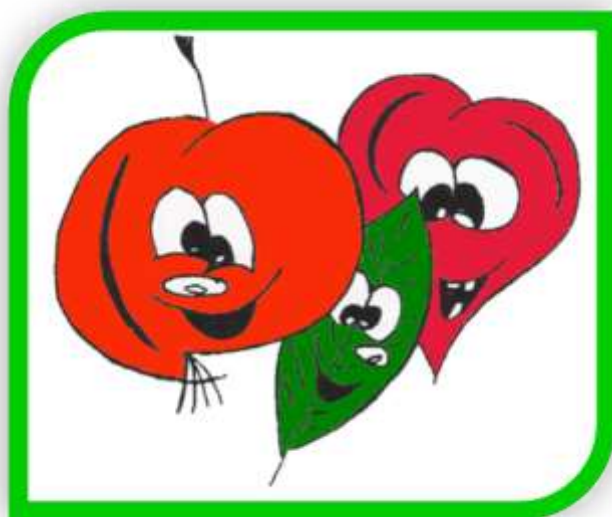

Materská škola, Vsetínska ul. č.36, 064 01 Stará Ľubovňa

ZVEDAVÍ OVOCNÍČKOVIA

Školský vzdelávací program

2023

Obsah	
Kapitola 1 Všeobecné údaje	4
Názov vzdelávacieho programu	4
Stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu	4
Charakteristika odboru vzdelávania v materskej škole, dĺžka dochádzky, profil absolventa a formy výchovy a vzdelávania	4
Vyučovací jazyk	5
Predkladateľ programu	6
Zriaďovateľ školy	6
Platnosť dokumentu	6
Kapitola 2 Vymedzenie cieľov a poslania výchovy a vzdelávania a zameranie školy	8
Kapitola 3 Charakteristika ŠkVP	10
Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie	10
Kapitola 4 Vzdelávacie oblasti	12
Kapitola 5 Učebné osnovy	13
Jazyk a komunikácia	15
Matematika a práca s informáciami	22
Človek a príroda	28
Človek a spoločnosť	33
Človek a svet práce	42
Umenie a kultúra – hudobná výchova a výtvarná výchova	46
Zdravie a pohyb	52
Obsahové tematické celky	56
Kapitola 6 Hodnotenie detí	62
Kapitola 7 Osobitosti výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania	66
Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov	68
Osobitosti výchovy a vzdelávania detí z národnostných menšín a materskej škole	68

Školský vzdelávací program Zvedaví ovocníčkovia

Predkladá : Mgr. Zuzana Vyšňovská, riaditeľka MŠ

.....
podpis

19. 04. 2023

Prerokované v pedagogickej rade školy dňa:

Odporúčanie Pedagogickej rady: Pedagogická rada odporúča zriaďovateľovi

schváliť

revidovaný Školský vzdelávací program
Zvedaví ovocníčkovia, Vsetínska ul. 36, Stará
Ľubovňa s elokovanými triedami na
Komenského 8, Za vodou 14

25. 04. 2023

Prerokované v rade školy dňa:

Vyjadrenie Rady školy:

Rada školy odporúča zriaďovateľovi,
Mestu Stará Ľubovňa

schváliť

revidovaný Školský vzdelávací program
Zvedaví ovocníčkovia, Vsetínska ul. 36, Stará
Ľubovňa s elokovanými triedami na
Komenského 8, Za vodou 14

.....
Mgr. Andrea Jacková, predseda Rady školy

Stanovisko zriaďovateľa:

Mesto Stará Ľubovňa
Obchodná 1, Stará Ľubovňa

schvaľuje/neschvaľuje

revidovaný Školský vzdelávací program
Zvedaví ovocníčkovia, Vsetínska ul. 36, Stará
Ľubovňa s elokovanými triedami na
Komenského 8, Za vodou 14

.....
za zriaďovateľa

V Starej Ľubovni dňa:

Kapitola 1

Všeobecné údaje

Názov vzdelávacieho programu

Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program Zvedaví ovocníčkovia
------------	--

Stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu

Stupeň vzdelania	Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného roka školského vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole. Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o získaní predprimárneho vzdelania. Tento doklad vydá riaditeľ materskej školy len dieťaťu, ktoré absolvovalo posledný rok vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole.
-------------------------	---

Charakteristika odboru vzdelávania v materskej škole, dĺžka dochádzky, profil absolventa a formy výchovy a vzdelávania

Charakteristika odboru vzdelávania v materskej škole a jeho dĺžka	<p>Materská škola podporuje osobnostný rozvoj detí v oblasti sociálno-emocionálnej, intelektuálnej, telesnej, morálnej, estetickej, rozvíja schopnosti a zručnosti v súlade s individuálnymi a vekovými osobitosťami detí.</p> <p>Výchova a vzdelávanie v materskej škole sa uskutočňuje podľa školského vzdelávacieho programu.</p> <p>Na predprimárne vzdelávanie sa prijíma dieťa od troch rokov veku; výnimočne možno prijať dieťa od dovŕšenia dvoch rokov veku.</p> <p>Predprimárne vzdelávanie je povinné pre dieťa, ktoré dosiahlo 5 rokov veku do 31. augusta. Povinné predprimárne vzdelávanie trvá jeden školský rok. Ak dieťa po dovŕšení šiesteho roku veku nedosiahne školskú spôsobilosť, bude pokračovať v plnení povinného predprimárneho vzdelávania ešte jeden školský rok za podmienok ustanovených v zákone.</p>
Profil absolventa	<p>Dieťa je po absolvovaní materskej školy pripravené na vstup do základnej školy a na ďalší aktívny život v spoločnosti. Vzdelávanie v materskej škole smeruje k osvojeniu všeobecného vzdelania a poskytuje základné predpoklady pre všeobecné vzdelávanie na nasledujúcich stupňoch vzdelávania. Dieťa, ktoré absolvuje materskú školu, disponuje štandardnými charakteristikami školskej spôsobilosti konkretizovanými vo vzdelávacích štandardoch</p> <p>Ak dieťa, pre ktoré je plnenie predprimárneho vzdelávania v materskej škole povinné, nedosiahne školskú spôsobilosť a pokračuje v plnení povinného predprimárneho vzdelávania, jeho vzdelávanie sa sústreďuje na odstránenie deficitov v rozvoji kľúčových kompetencií nevyhnutných na zvládnutie primárneho</p>

	vzdelávania v základnej škole.
Forma výchovy a vzdelávania	<p>Výchova a vzdelávanie, poldenná aj celodenná, sa v materských školách uskutočňuje dennou formou.</p> <p>Denná forma výchovy a vzdelávania sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:</p> <p>a) v celom rozsahu vzdelávania zabezpečeného materskou školou pre deti, ak sa vyhlási výnimočný stav, núdzový stav alebo mimoriadna situácia,</p> <p>b) v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy, ministra školstva alebo inej oprávnenej osoby v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu pre všetkých žiakov;</p> <p>c) v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa materskej školy pre deti, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné, ak kvôli zdravotnému stavu alebo z iných závažných dôvodov (napr.: rodinné dôvody, ohrozovanie bezpečnosti a zdravia iných detí, ktoré sú účastníkmi výchovy a vzdelávania), nemôžu plniť povinné predprimárne vzdelávanie formou pravidelného denného dochádzania, najdlhšie počas troch po sebe idúcich mesiacov,</p> <p>d) v rozsahu nevyhnutne potrebnom, najviac však jeden mesiac, z dôvodov podľa § 150a ods. 2 školského zákona.</p> <p>Povinné predprimárne vzdelávanie dieťa plní formou pravidelného denného dochádzania v pracovných dňoch v rozsahu najmenej štyri hodiny denne, okrem času školských prázdnin.</p> <p>Dieťa so zdravotným znevýhodnením môže plniť povinné predprimárne vzdelávanie v rozsahu menej ako štyri hodiny denne za podmienok ustanovených zákonom (§ 59a ods. 5 školského zákona).</p> <p>Výchova a vzdelávanie sa v materskej škole uskutočňuje prostredníctvom nasledujúcich foriem denných činností:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ hry a činnosti podľa výberu detí, ▪ zdravotné cvičenie, ▪ vzdelávacia aktivita, ▪ pobyt vonku, ▪ činnosti zabezpečujúce životosprávu (osobná hygiena, stravovanie, odpočinok

Vyučovací jazyk

Vyučovací jazyk	Výchova a vzdelávanie v materských školách sa uskutočňuje v slovenskom jazyku alebo v jazyku príslušnej národnostnej menšiny.
------------------------	---

Predkladateľ programu

Názov	Materská škola
Adresa	Materská škola, Vsetínska 36, 064 01 Stará Ľubovňa

Zriaďovateľ školy

Názov	Mesto Stará Ľubovňa
Adresa	Mestský úrad, Obchodná 1, 064 01 Stará Ľubovňa

e-mail adresa školy	msvsetinska@gmail.com
internetová stránka školy	www.msvsetinska.sk
riaditeľka školy	Mgr. Zuzana Vyšňovská
zástupkyne školy	Mgr. Danko Chlebáková, Ingrid Rusiňáková
vedúca školskej jedálne	Iveta Zahorjanová

Platnosť dokumentu

Dátum platnosti	01. 09. 2023
Nahrádza ŠkVP zo dňa	01. 09. 2022
Prerokovaný v pedagogickej rade	19. 04. 2023
Prerokovaný v rade školy	25. 04. 2023
Schválený zriaďovateľom	31. 08. 2023
Dátum vydania	23. 08. 2023

Platnosť ŠkVP Revidovanie	Dátum	Zaznamenávanie, inovácie, zmeny, úpravy a pod.
Platnosť ŠkVP od	01. 09. 2016	
Revidovanie	31. 08. 2017	Vypúšťa sa – Personálne zabezpečenie, Podmienky na zaistenie BOZP a celá kapitola 11.
Platnosť ŠkVP od	01. 09. 2017	
Revidovanie	31. 08. 2018	Zmena v kapitole 6 – Obsahové tematické celky – presuny podtém
Platnosť ŠkVP od	01. 09. 2018	
Revidovanie	23. 08. 2021	<i>Zmena v kapitole 3</i> - Materiálno-technické a priestorové podmienky str. 8 a 9 - doplnenie vybavenia v interiery a exteriery. <i>Zmena v kapitole 4</i> – Spôsob ukončovania výchovy str. 10 – osvedčenia o získaní predprimárneho vzdelania. Vzdelávacie aktivity str. 11 - doplnenie <i>Zmena v kapitole 6</i> – Učebné osnovy str.58 – Zdravie a pohyb – doplnené sezónne činnosti <i>Zmena v kapitole 7</i> – Učebné zdroje str.67 - doplnenie <i>Zmena v kapitole 8</i> - Začlenenie detí so ŠVVP str.68 – doplnenie asistentov učiteľa

Všeobecné údaje

		<i>Zmena v kapitole 10 – Vnútorný systém kontroly zamestnancov str.69 - doplnenie</i>
Platnosť ŠkVP od	01. 09. 2021	
Revidovanie	20. 08. 2022	<p>Z dôvodu zmeny v § 7 ods. 4 školského zákona sa vypúšťajú:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kód a názov odboru štúdia, - charakteristika školy, - učebné zdroje - metódy, postupy, formy, zdroje, - začlenenie detí so ŠVVP, - vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov, - východiská plánovania – evaluácia pedagogickej práce - kapitoly 7, 8, 9 <p>Zmeny v kapitole 10 – hodnotenie detí, ktorá sa mení na kapitolu 7 Zlučuje sa kapitola 2 a 3 Kapitola 3 sa mení na kapitolu - Charakteristika ŠkVP Kapitola 4 sa mení na kapitolu – Vzdelávacie oblasti; Kapitola 5 sa mení na kapitolu – Učebné osnovy; Kapitola 6 sa mení na kapitolu - Hodnotenie detí</p>
Platnosť ŠkVP od	01. 09. 2022	
Revidovanie	01. 04. 2023	<p>Z dôvodu vydania dodatku č. 2 ku Štátnemu vzdelávaciemu programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách s účinnosťou od 1. septembra 2022 sa v ŠkVP urobili tieto zmeny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Stupeň vzdelania</i> - zmenený text - <i>Charakteristika odboru</i> vzdelávania v materskej škole a jeho dĺžka - zmenený text - <i>Profil absolventa</i> - doplnený - <i>Forma výchovy a vzdelávania</i> - zmenený text - <i>Vyučovací jazyk</i> - zmenený text - <i>Organizačné podmienky</i> na výchovu a vzdelávanie - doplnené - <i>doplnená kapitola 7</i> - Osobitosti výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania; Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov; Osobitosti výchovy a vzdelávania detí z národnostných menšín a materskej škole
Platnosť ŠkVP od	01. 09. 2023	

Kapitola 2

Vymedzenie cieľov a poslania výchovy a vzdelávania a zameranie školy

*„Čím viacej dieťa robí, behá,
tým lepšie na to spí,
tým viacej jadrnosti a čerstvosti tela a mysle nadobúda“*
J. A. Komenský

Hlavným cieľom výchovy a vzdelávania v materskej škole je cieľ výchovy a vzdelávania, ktorý sa odvíja od cieľov výchovy a vzdelávania uvedených v zákone č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vzdelávanie v materskej škole poskytuje základy spôsobilostí vedúce k napĺňaniu cieľov výchovy a vzdelávania podľa tohto zákona.

Hlavným cieľom výchovy a vzdelávania je dosiahnutie optimálnej kognitívnej, senzomotorickej a sociálno-citovej úrovne ako základu pre školské vzdelávanie v základnej škole a pre život v spoločnosti.

Tento hlavný cieľ máme konkretizovaný do čiastkových cieľov:

- zlepšovať sociálnu aktivitu dieťaťa a napĺňať potrebu sociálneho kontaktu s rovesníkmi i s dospelými,
- uľahčiť dieťaťu plynulú adaptáciu na školské prostredie,
- podporovať vzťah dieťaťa k poznávaniu a učeniu,
- podporovať rozvoj individuálnych spôsobilostí dieťaťa,
- sprostredkovať základy verejnej kultúry a rozvíjať u dieťaťa dimenzie školskej spôsobilosti, aby sa ľahko adaptovalo na následné primárne vzdelávanie,
- umožniť dieťaťu napĺňať život a učenie prostredníctvom hry, priamej skúsenosti a aktívneho bádania,
- uplatňovať a chrániť práva dieťaťa v spolupráci s rodinou, zriaďovateľom a ďalšími partnermi s rešpektovaním potrieb dieťaťa a vytvárania podmienok pre blaho všetkých detí,
- identifikovať deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a zabezpečiť im podmienky na individuálny rozvoj v súlade s týmito potrebami,
- zabezpečiť dostupnosť a rovnosť vo výchove a vzdelávaní, ako aj dostupnosť poradenských a ďalších služieb pre všetky deti,
- získavať dôveru rodičov pri realizovaní výchovy a vzdelávania v školskom prostredí a pri koordinovanom úsilí o zabezpečovanie blaha a potrieb detí,
- pravidelným saunovaním, častejšími športovými aktivitami aj mimo materskej školy a podávaním vyváženej zdravej stravy rozvíjať u detí návyky zdravého životného štýlu,
- podporiť vzťah dieťaťa k športovým aktivitám za spoluúčasti rodičov,
- rozvíjať zdravý životný štýl uskutočňovaním pravidelných pohybových aktivít - letné a zimné olympiády, turistické vychádzky,
- podporovať rozvoj kondičných schopností realizáciou plaveckých kurzov za

- podpory a spolupráce rodičov,
- prostredníctvom tvorivých dielní rozvíjať zručnosti a umelecké cítenie u detí v spolupráci s rodičmi,
- posilňovať vôľové vlastnosti – trpezlivosť, vytrvalosť, dôslednosť, sebaovládanie, schopnosť prekonávať prekážky spojené so športom, utvárať schopnosť čestného športového zápolenia a schopnosť zmieriť sa s prehrou,
- zaradiť prvky obohacujúce výchovu a vzdelávanie (tradície, regionálne prvky podľa možnosti prostredia).

Vlastné zameranie školy

Ľudské telo k dokonalej rovnováhe potrebuje najmä dostatok pohybu, zdravú výživu a duševné uvoľnenie. Negatívne vplyvy životného štýlu a najmä nesprávna výživa sa odzrkadľuje na zvýšenom počte detí trpiacich obezitou a populačnými chorobami. Naším cieľom je prostredníctvom aktivít materskej školy podporovať návyky súvisiace so zdravým životným štýlom, budovať pozitívne postoje k pohybu, športovým aktivitám a k svojmu zdraviu, rozvíjať a podporovať zdravé sebavedomie a sebaistotu s dôrazom na jedinečnosť osobnosti.

Profilácia našej školy sa odráža v týchto konkrétnych aktivitách:

- prostredníctvom predplaveckej prípravy, hravou formou vo vode, rozvíjame kondičné a koordinačné pohybové schopnosti,
- pravidelným jesenným, resp. jarným saunovaním podporujeme imunitu detí a poukazujeme na význam otužovania pre zdravie človeka,
- radosť z pohybu na čerstvom vzduchu v spätosti s prírodou rozvíjame organizovaním výletov do prírody, zimnou a letnou olympiádou s účasťou rodičov,
- prostredníctvom krúžkovej činnosti „Floorbal“ pestujeme pozitívny vzťah k svojmu zdraviu, k pohybu a športovým aktivitám, podporujeme správne držanie tela, budujeme odvahu prostredníctvom základov akrobatických cvičení a hudobno-pohybových hier,
- poznatky o význame dentálnej hygieny, zdravého stravovania o možných ohrozeniach zdravia a pomoci v krízových situáciách deti nadobúdajú v spolupráci s RÚVZ, aktivitami ČK a dobrovoľníkmi z radov lekárov/rodičov,
- aktívnou spoluprácou so špeciálnou základnou školou si deti budujú empatické postoje k chorým a k deťom so zdravotným postihnutím.

Materská škola má bohatú tradíciu krúžkovej činnosti, ktorú zabezpečujú kmeňoví učitelia MŠ ako aj odborní lektori. Ponuka krúžkovej činnosti sa každoročne mení a bližšie je rozpracovaná v koncepčnom zámere na príslušný školský rok spolu s cieľmi a plánmi ich činností. Krúžkovú činnosť zabezpečujú kmeňoví učitelia, vo výučbe cudzieho jazyka a aktivít, na ktoré nemajú kmeňoví učitelia odbornú spôsobilosť, činnosť zabezpečujú aj cudzí lektori.

Kapitola 3 Charakteristika ŠkVP

Výchovno-vzdelávaciu činnosť realizujeme prostredníctvom školského vzdelávacieho programu pod názvom „*Zvedaví ovocníčkovia*“.

Pri vypracovaní programu sme prihliadali na dlhodobé ciele, ktoré má škola jasne stanovené v koncepčnom zámere rozvoja materskej školy. Koncepčný zámer je rozpracovaný na päťročné obdobie a schválený zriaďovateľom školy.

Tieto ciele sú ďalej konkrétnejšie rozpracované v koncepčnom zámere rozvoja materskej školy na jeden školský rok, v súlade so Sprievodcom školským rokom vydaným MŠVVaŠ SR pre daný rok. V rámci pracovných a pedagogických porád zamestnanci priebežne hodnotia plnenie vytýčených cieľov. Organizácia a vedenie porád je z hľadiska vecnosti a obsahu prispôsobená aktuálnym požiadavkám materskej školy.

Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

V materskej škole realizujeme výchovu a vzdelávanie prostredníctvom nasledovných foriem denných činností:

- Hry a činnosti podľa výberu detí
- Zdravotné cvičenie
- Vzdelávacie aktivity
- Pobyť vonku
- Činnosti zabezpečujúce životosprávu

Hry a činnosti podľa výberu detí sú spontánne alebo učiteľkou navodzované hry. Ich súčasťou je dopoludnia aj ranný filter prípadne aj ranný kruh. Hry a činnosti podľa výberu detí sú zaraďované ako samostatná organizačná jednotka počas prichádzania detí do materskej školy a odchádzania popoludní.

Súbežne s nimi sa môžu uskutočňovať aj vzdelávacie aktivity. Pri navodzovaní obsahu hier a činností podľa výberu detí sa kladie dôraz na uplatňovanie ich individuálnych záujmov a potrieb.

Zdravotné cvičenie sa realizuje každý deň v určitom čase zásadne pred jedlom (spravidla pred desiatou) s podmienkou dodržiavania hygienických zásad - vo vyvetranej miestnosti, prípadne vonku. Patrí k vopred plánovaným činnostiam. Môže sa zaradiť aj viackrát v priebehu dňa a môže sa realizovať tak v interiéri (herňa, telocvičňa), ako aj v exteriéri materskej školy (školský dvor, terasa, ihrisko a.i.).“

Vzdelávacie aktivity sú aktivitami vzťahujúcimi sa na sprostredkovanie plánovaných vzdelávacích obsahov jednotlivých vzdelávacích oblastí. V rámci vzdelávacích aktivít sa vytvára nosný priestor na postupné dosahovanie výkonových štandardov. Vzdelávacie aktivity sa zaraďujú ako samostatná organizačná jednotka alebo môžu byť súčasťou všetkých ostatných denných činností. Sú realizované ako individuálne, skupinové alebo frontálne aktivity detí. Časové trvanie vzdelávacej aktivity musí rešpektovať schopnosti a potreby detí, ich vývinové osobitosti a zákonitosti psychohygieny.

Pobyt vonku plní okrem pedagogickej a rekreačnej aj významnú zdravotnú funkciu. Súčasťou pobytu vonku sú najmä spontánne pohybové aktivity, voľné hry podľa výberu detí a vychádzka mimo areálu materskej školy. V rámci pobytu vonku môžu byť zaradené aj vzdelávacie aktivity a zdravotné cvičenie tak, aby bol ponechaný dostatok času na spontánne hry a pohybové aktivity detí. Realizuje sa každodenne, skrátiť, či úplne vynechať sa môže len z dôvodu mimoriadne nepriaznivých meteorologických podmienok. Ak sa pobyt vonku skrátí alebo nerealizuje, je potrebné zabezpečiť podmienky na pohybovú aktivitu detí v triede alebo telocvični.

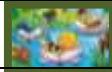

Činnosti zabezpečujúce životosprávu. Stravovanie detí sa zabezpečuje v pevne stanovenom čase, pričom sa odporúča dodržať trojhodinový interval medzi podávanými jedlami (desiata, obed, olovrant). Čas podávania jedla sa stanovuje podľa podmienok prevádzky materskej školy. Odpočinok sa zaraďuje po obede, pričom jeho trvanie závisí od potrieb detí. Ležadlá musia byť zdravotne nezávadné. Minimálne trvanie odpočinku je 30 minút. Odpočinok sa diferencuje podľa potrieb detí. Nesmie sa narúšať realizáciou krúžkovej činnosti.

Všetky formy denných činností detí usmerňujú kvalifikované učiteľky pre predprimárne vzdelávanie. Organizácia výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole je charakteristická flexibilitou striedania spontánnych a riadených činností. Formy denných činností sa realizujú súbežne alebo ako samostatné organizačné jednotky.

Usporiadanie denných činností spracúva materská škola vo forme denného poriadku, ktorý:

- zabezpečuje vyvážené striedanie spontánnych hier a riadených činností,
- vytvára dostatočný priestor pre individuálne potreby a záujmy detí,
- zabezpečuje dodržiavanie zásad zdravej životosprávy - pravidelné stravovanie, dostatočný pobyt na čerstvom vzduchu, dostatočná pohybová aktivita a odpočinok.

Kapitola 4 Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti	Jazyk a komunikácia	
	Matematika a práca s informáciami	
	Človek a príroda	
	Človek a spoločnosť	
	Človek a svet práce	
	Umenie a kultúra	
	Zdravie a pohyb	
	Obsahové tematické celky	Už som škôlkar
Jeseň, pani bohatá		
Žijeme zdravo a bezpečne		
Kúzelný zvonček		
Zimná rozprávka		
Fašiangové radovánky		
Rozprávková truhlica		
Jar k nám letí		
Srdce dokorán		
Tešíme sa na leto		

Kapitola 5

Učebné osnovy

Učebnými osnovami sú vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách.

Učebné osnovy pozostávajú zo **7 vzdelávacích oblastí**, ktoré sú zhodné z obsahom vzdelávania v materskej škole, vymedzené vo vzdelávacích oblastiach v Štátnom vzdelávacom programe pre predprimárne vzdelávanie v materských školách a to:

- Jazyk a komunikácia
- Matematika a práca s informáciami
- Človek a príroda
- Človek a spoločnosť
- Človek a svet práce
- Umenie a kultúra
- Zdravie a pohyb

Výkonové štandardy sú vyjadrené vo výkonoch len pre posledný rok materskej školy pred vstupom do základnej školy, sú dosiahnuteľné u väčšiny detí navštevujúcich materskú školu a smerujú k štandardnému výkonu dieťaťa. Výkonové štandardy uvedené v tabuľkách nižšie sa dosahujú postupne, počas celého pobytu dieťaťa v materskej škole. Obsahové štandardy sa vzťahujú k viacerým výkonovým štandardom, nie sú spracované v prepojení len na jeden výkonový štandard. Súčasťou týchto 7 vzdelávacích oblastí sú vzdelávacie podoblasti, ktoré sú rozpracované do tematických celkov, v ktorých sú všetky vzdelávacie štandardy štátneho vzdelávacieho programu.

Ďalších **10 vzdelávacích podoblastí - obsahových tematických celkov**, z ktorých pozostávajú učebné osnovy sú samotnými témami, z ktorých pozostáva celkový obsah Školského vzdelávacieho programu „Zvedaví ovocníčkovia“. V úvode každej témy sa nachádza charakteristika daného obsahového celku, kde je vyšpecifikovaný obsah vzdelávania v danej oblasti. Každá téma je ešte rozpracovaná do podtém. Vzdelávacie štandardy k jednotlivým témam si učiteľky vyberajú zo 7 vzdelávacích oblastí, ktoré sú zhodné s obsahom vzdelávania v materskej škole, vymedzené vo vzdelávacích oblastiach v Štátnom vzdelávacom programe pre predprimárne vzdelávanie (viď predchádzajúci odstavec). Jednotlivé obsahové celky obsahujú témy, ktoré na seba navzájom nadväzujú a sú logicky prepojené.

Časové ohraničenie jednotlivých tém nie je presne stanovené. Výber, plánovanie a doba realizácie jednotlivých tém v rámci obsahového celku je ponechaná na učiteľkách v jednotlivých triedach. Dĺžka realizácie jednotlivých tém závisí od ich náročnosti a aktuálnych vývinových osobitostí detí. Časové trvanie všetkých 10 obsahových tematických celkov je 10 mesiacov v školskom roku. Témy učebných osnov sú zamerané na celostný rozvoj osobnosti detí v poznávaní dieťaťa ako seba samého, sveta ľudí, prírody a kultúry.

Prostredníctvom **doplňkových aktivít**:

- plávanie, saunovanie, sánkovanie, divadelné predstavenia, koncerty, exkurzie, výlety, aktivity spojené so základnou školou, knižnicou, políciou, požiarnikmi a pod.

a **krúžkovej činnosti:**

- výučba cudzieho jazyka, výtvarný krúžok, floorbal a hudobno-pohybový krúžok Sedmokráska

uspokojujeme špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, pričom rozvíjame všetky kompetencie u detí predškolského veku.

Vzdelávacie štandardy v učebných osnovách sú formulované ako cieľové požiadavky, ktoré by malo dieťa dosiahnuť pri ukončení predprimárneho vzdelávania. Čiže dieťa, ktoré absolvuje materskú školu a odchádza do základnej školy, by malo dosahovať školskú spôsobilosť. Miera výkonov naplňajúcich dimenziu školskej spôsobilosti je konkretizovaná vo vzdelávacích štandardoch v rámci školského vzdelávacieho programu.

Letné prázdniny: v čase prevádzky materskej školy počas letných prázdnin si vo výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľka vyberá vzdelávacie štandardy z obsahových celkov daných učebných osnov podľa jej zvolenej témy a podľa vlastného zváženia.

V rámci učebných osnov sa nachádzajú výkonové a obsahové štandardy, ktoré sú dlhodobé a sú každodennou súčasťou výchovno-vzdelávacej činnosti ako integrálna súčasť naprieč celým obsahom výchovy a vzdelávania v materskej škole vo všetkých tematických okruhoch. Tieto štandardy sú zamerané na:

- rozvíjanie a upevňovanie kultúrnych, hygienických, stravovacích a spoločenských návykov detí,
- rozvíjanie zručnosti súvisiacich s osobnou hygienou a sebaobsluhou detí,
- návyky súvisiace s bezpečným správaním sa v cestnej premávke,
- na rozvíjanie hier a hrových činností a na rozvíjanie priateľských vzťahov detí v hrách a hrových činnostiach a komunikačných zručností.

Keďže ide o dlhodobé štandardy plnené priebežne v priebehu celého školského roka často krát sa opakujúce, nemusia sa plánovať ako samostatná vzdelávacia aktivita.

Jazyk a komunikácia

1 Hovorená reč

1.1 Komunikačné konvencie

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Aktívne a spontánne nadväzuje rečový kontakt s inými osobami – deťmi i dospelými. • Reaguje na neverbálne signály (gestá, mimiku), udržuje očný kontakt, hlasnosť prejavu prispôsobuje situácii. • Používanie jazyka prispôsobuje sociálnym situáciám a vzťahom. • Pozná a dodržiava základné pravidlá vedenia dialógu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spoločné diskusie učiteľka vedie tak, aby rovnomerne zapájala všetky deti do rozhovorov. Menej aktívne deti nenásilnou formou povzbudzuje, poskytuje im príležitosť – priestor a čas – na vyjadrenie, zabezpečuje podpornú spätnú väzbu, aj zo strany ostatných detí. • Učiteľka používa a zdôrazňuje význam zaužívaných fráz a slovných spojení pri vyjadrovaní potrieb a želaní, oslovovaní iných osôb (detí, dospelých), v závislosti od situácie, pri formálnej a neformálnej komunikácii (ako je napr. vykanie dospelým osobám, vyjadrenie prosby, poďakovanie druhým). • Učiteľka po dohode s deťmi vymedzí základné pravidlá komunikácie v triede (napr. počúvať, keď druhý hovorí; neskákať mu do reči; prihlásiť sa o slovo), umiestni ich na viditeľné miesto (v podobe piktogramov), dbá na ich dôsledné dodržiavanie.

1.2 Artikulácia a výslovnosť

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Vyslovuje správne, zreteľne a plynule všetky hlásky a hláskové skupiny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pri hlasnom čítaní deťom učiteľka dbá na zreteľnú artikuláciu. Krátke literárne útvary (básničky, riekanky, vyčítanky) si deti osvojujú spamäti, recitujú ich s dôrazom na správnu výslovnosť. • Jazykové hry spestruje učiteľka využívaním špecifických riekaniiek so zameraním na precvičovanie problematických spoluhlások (sykaviek, slabikotvorných spoluhlások r, í, l, í, a pod.).

1.3 Gramatická správnosť a spisovnosť

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Formuluje gramaticky správne jednoduché rozvité vety a súvetia. • Rozumie spisovnej podobe jazyka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jazykové prostredie materskej školy poskytuje dieťaťu vzor spisovnej slovenčiny v jej kultivovanej a vysoko rozvinutej podobe. Dieťa má dostatok príležitostí sledovať, že jazyk používaný v knihách a bežná hovorová reč sa môžu líšiť. • Prostredníctvom vhodných textov učiteľka demonštruje, že knižná podoba jazyka je vzorom správneho vyjadrovania sa, vedie deti k porovnávaniu a rozlišovaniu nárečových, hovorových, spisovných a nespisovných slov. • Vo vzťahu k osvojovaniu si gramatických pravidiel dohliada na správnosť skloňovania všetkých slovných druhov, časovania slovíes, stupňovania prídavných mien a prísloviak.

2 Písaná reč

2.1 Chápanie obsahu, významu a funkcií písanej reči

2.1.1 Poznávanie funkcií písanej reči

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Dokáže jednoducho vysvetliť, prečo je písaná reč dôležitá a uvedie jednoduché príklady. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka volí na vzdelávacie aktivity texty rozmanitých žánrov, snaží sa o pestrosť ich využívania. Okrem ľudovej a autorskej poézie, rozprávok a príbehov využíva informačné texty (detské encyklopédie) a ďalšie informačné zdroje, vrátane digitálnych technológií. • Prostredníctvom rôznorodých žánrov a ich využívania v rámci vzdelávacích aktivít učiteľka demonštruje funkcie písanej reči tak, aby dieťa získalo predstavu o tom, že písaná reč: <ul style="list-style-type: none"> - umožňuje dorozumievanie (nad rámec hovorenej reči) v čase neprítomnosti adresáta komunikačného zámeru; - je zdrojom poznatkov, informácií a

	<p>vedomostí;</p> <ul style="list-style-type: none"> - je zdrojom zážitkov (emócií, prežívania, fantázie) a umožňuje ich vyjadrovať; - má mnohoraké praktické využitie (napr. uľahčuje a rozširuje možnosti zapamätania si informácií, umožňuje riadenie vlastnej činnosti aj činnosti druhých, poskytuje informácie o praktických činnostiach). <ul style="list-style-type: none"> • Pravidelným čítaním, bohatou ponukou textových žánrov, možnosťou výberu podľa záujmu detí poskytuje učiteľka bohaté zážitky a skúsenosti s čítaním, podporuje pozitívny vzťah ku knihám a písanej kultúre, prispieva k upevňovaniu čitateľských návykov.
--	---

2.1.2 Porozumenie explicitného významu textu - slovná zásoba

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vlastnými slovami vysvetlí význam slov, ktoré pozná (napr. opisom, použitím synonymických výrazov, aj negatívnym vymedzením, teda použitím antonym a i.). • Odpovedá na otázky vyplývajúce z textu (napr. udalostí, deja, faktov, informácií a i.). • Reprodukujú stručne obsah prečítaného textu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pri hlasnom čítaní deťom učiteľka dbá na prozódium (intonáciu, prízvuk, tempo, intenzitu, pauzy), moduláciou hlasu zvyrazňuje rozdiel medzi rozprávačom a priamou rečou rôznych postáv. • Učiteľka venuje patričnú pozornosť vysvetľovaniu a vyvodzovaniu významov odvodených, nových a neznámych slov. • V následných rozhovoroch, vzdelávacích aktivitách a komunikačných situáciách ich učiteľka opakovane používa, vytvára príležitosti na ich zmysluplné používanie deťmi. V slovných hrách (hľadanie protikladov, prirovnaní, tvorba zdobnenín, homonymá, antonymá, synonymá a i.) upevňuje a rozvíja aktívnu slovnú zásobu detí. • Počas čítania i po prečítaní textov kladie deťom kontrolné otázky, rekapituluje obsah, udalosti, pri náučných textoch fakty, informácie a nové poznatky (Čo nové sme sa dozvedeli? Podľa čoho vieme, že...?).

2.1.3 Porozumenie implicitného významu textu

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Odpovedá na otázky nad rámec doslovného významu textu a dokáže predvídať dej, domýšľať (dedukovať) obsah, aplikovať informácie z textu v prenesených situáciách a pod. • Uvažuje nad informáciami prezentovanými prostredníctvom informačno-komunikačných technológií, porovnáva ich s vlastnou skúsenosťou a s tým, čo vie z iných zdrojov. 	<ul style="list-style-type: none"> • V rámci rozhovorov a diskusií k čítaným textom kladie učiteľka rôzne typy otázok, podnecuje deti k rozmyšľaniu o obsahu textu, rozvíja a prehľbuje porozumenie vo viacerých smeroch a rovinách porozumenia. • Učiteľka zaraďuje do činností nielen texty publikované v knižnej alebo časopiseckej podobe, ale aj texty a obsahy sprostredkované informačno-komunikačnými technológiami (napr. texty na internete, obsahy, ktoré sú súčasťou televíznych programov, výučbových programov pre digitálne technológie a digitalizovaných hier pre deti a pod.) Okrem otázok na doslovný význam textu vedie deti k: <ul style="list-style-type: none"> - predvídaní obsahu, formulovaniu očakávaní, utváraniu predstáv, - domýšľaniu obsahu – vyvodzovaniu možných významov (dedukcii), - chápaniu súvislostí medzi obsahom textu a reálnym svetom, vlastnými skúsenosťami, rozlišovaniu reálnych a fantazijných obsahov, - aplikácii – používaniu informácií z textu v reálnej situácii (uviesť príklad zo života, postupovať podľa inštrukcií, návodu a pod.), - hodnoteniu – posudzovaniu (napr. správnosti – nesprávnosti konania postáv, dobra a zla, čo sa mu páči – nepáči), - vysvetľovaniu a zdôvodňovaní svojich odpovedí (Prečo si to myslíš? Ako to myslíš?), - kladeniu vlastných otázok. • Dôležitou súčasťou pri práci s textami pri spoločnom čítaní sú riadené rozhovory a diskusie (pred, počas, po čítaní). Počas spoločných rozhovorov učiteľka dbá o zapájanie všetkých detí, posmeľuje a

<ul style="list-style-type: none"> • Obsahy a zážitky z čítania vyjadruje vo výtvarných činnostiach. • Obsahy a zážitky z čítania vyjadruje v dramatických a hudobno-pohybových činnostiach. 	<p>poskytuje priestor na vyjadrenie menej aktívnych detí, vyzýva ich, aby sa navzájom počúvali, kládli otázky a odpovedali.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porozumenie čítaných textov sa prehlbuje a upevňuje následnými aktivitami a vzdelávacími činnosťami. Zadania úloh v rámci ostatných vzdelávacích oblastí nadväzujú (v rámci možností) na obsah čítaných textov. Deti majú možnosť vyjadriť svoje pocity, zážitky a získané vedomosti rôznym spôsobom (v rámci výtvarných, hudobno-pohybových či dramatických činností).
--	---

2.1.4 Znalosť žánrov a jazykových prostriedkov písanej reči

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vníma a vie primerane vysvetliť rozdiel medzi poéziou (básničkou) a prozaickými žánrami. • Vie primerane vysvetliť rozdiel medzi fiktívnymi a skutočnými príbehmi zo života. • Predvída udalostí deja, zápletku, záver príbehu a opiera sa pri tom o poznanie štruktúry rozprávok, príbehov pre deti a bájok. • Dokáže vysvetliť prenesený (symbolický) význam jednoduchých slovných spojení. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dôležitou súčasťou čítania deťom je predstavenie žánra textu. Učiteľka pred čítaním zvolených textov uvedie, o aký žáner ide, používa zodpovedajúce označenie textov, s ktorými pracuje (<i>učíme sa básničku, ideme čítať rozprávku, povesť, bájku, príbeh, pozrieme sa do encyklopédie, vyhladáme si informáciu na internete</i>). Charakteristiky jednotlivých žánrov sú predmetom rozhovorov pred čítaním, následne po prečítaní sa dopĺňajú o nové skúsenosti a postrehy. • Pri čítaní príbehov učiteľka s deťmi diskutuje, či sa príbeh mohol reálne stať, ktoré prvky deja áno a ktoré nie, aký bol zámer autora knihy z hľadiska žánru textu (či ide o text, ktorý slúži na zábavu, oddych, poučenie, získavanie informácií). • Pri čítaní detských literárnych útvarov venuje osobitnú pozornosť použitým jazykovým prostriedkom (vysvetľovaniu prenesených významov, symbolov, prirovnaní). • Súčasťou rozhovorov môžu byť aj skúsenosti s čítaním v rodine (čo rodičia

	čítajú deťom, čo čítajú rodičia, súrodenci, aké knižky majú doma), deti majú možnosť nosiť si z domu vlastné obľúbené knižky.
--	---

2.2 Chápanie formálnych charakteristík písanej reči

2.2.1 Koncept tlače a znalosť knižných konvencií

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Na základe ilustrácie rozpráva vlastný jednoduchý príbeh. • Pri činnostiach s knihou rozumie a aktívne (v primeraných ekvivalentoch) používa výrazy ako autor, kniha, strana, spisovateľ. • Používa knihu správnym spôsobom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deti majú príležitosť nahliadnuť do knihy v priebehu toho, ako ju učiteľka číta. Všímajú si pritom, že ilustrácia a text spolu súvisia. Spolu s učiteľkou o tejto súvislosti diskutujú. Ilustrácie k textu učiteľka používa na predvídanie deja príbehu a na reprodukciu prečítaného príbehu. • Pred čítaním knihy učiteľka oboznamuje deti s tým, kto je autorom knihy a ako sa kniha volá. • Pred čítaním knihy učiteľka ukáže deťom, kde v knihe nájdu údaje o knihe a ako ich použije pri orientácii v knihe (názov knihy a autora knihy na titulnej strane – o. i. naznačuje začiatok čítania knihy a správne držanie knihy); obsah (pomáha pri vyhľadávaní príbehu v knihe). Pri opätovnom čítaní knihy sa detí pýta, kde je možné nájsť tieto údaje. Pri individuálnom čítaní alebo čítaní v menšej skupine detí učiteľka prstom ukazuje smer čítania. Vyzýva deti, aby vyhľadali v texte známe (vizuálne zapamätané) slová. • Deti si všímajú, ako učiteľka drží knihu, ako v nej listuje, ako číta knihu. Na základe toho potom samé začínajú používať knihu správnym spôsobom, t.j. snažia sa ju čítať s oporou o ilustrácie, sledujú správny smer čítania (zľava-doprava, zhora-nadol), všímajú si slová v texte, vedia nájsť, kde je napísaný názov knihy a jej autor a pod. Deti majú umožnený samostatný prístup ku knihám, najlepšie umiestneným v triednej knižnici. Knihy sú v nej usporiadané systematicky podľa žánru (napr.

<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje niektoré písmená abecedy. 	<p>rozprávkové knihy, knihy s príbehmi pre deti, knihy detskej poézie, detské encyklopédie). Za predpokladu dodržiavania dohodnutých pravidiel (opatrné zaobchádzanie, odkladanie na pôvodné miesto) môžu s knihami voľne manipulovať (prezerať si ich a listovať v nich). Vo vzdelávacích aktivitách pripravuje priestor na vyhľadávanie kníh v knižnici a informácií v nich.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka s deťmi diskutuje o tom, ako vzniká kniha, kto a ako sa podieľa na jej vzniku, akým spôsobom sa k nej dostanú čitatelia. Ako súčasť tohto poznávania môžu navštíviť blízku knižnicu. • Učiteľka môže písomne označiť hrové kútiky alebo centrá aktivít v triede (knižnica, polička na odkladanie prác detí, ...), na nástenku a informačné plochy v triede umiestňuje krátke oznamy alebo inštrukcie napísané veľkými tlačenými písmenami, pri zadávaní úloh v skupine dáva deťom (5-6 ročným) postup v podobe stručnej osnovy činností (jednoslovné inštrukcie). <p>Tieto informácie dopĺňa piktogramami činností alebo objektov¹.</p>
--	---

2.2.2 Fonologické procesy a fonologické uvedomovanie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Sprevádza spievanie piesne alebo recitáciu krátkeho literárneho útvaru rytmickým sprievodom. • Rozhodne, či sa dve slová rýmujú. • Rozčlení zvolené slová na slabiky. • Vyčlení začiatočnú hlásku slova. 	<ul style="list-style-type: none"> • Recitovanie básní a spev piesní učiteľka dopĺňa rytmickým sprievodom (napr. tleskaním, rytmizáciou na ľahkoovládateľných hudobných nástrojoch. • V texte básní, riekaniiek, hádaniiek a vyčítaniiek deti vyhľadávajú slová, ktoré sú si zvukovo podobné (rýmujú sa), k zadaným slovám vyberajú ďalšie zvukovo podobné slová z radu slov, ktoré ponúka učiteľka alebo navrhujú vlastné slová.

¹ Pod pojmom objekt rozumieme predmet, obrázok.

	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka pri rytmizácii riekaniak a piesní zdôrazňuje rytmickú štruktúru slova na úrovni slabiky. • Vyčlenenie začiatkovej hlásky slova učiteľka modeluje predĺžením doby výslovnosti začiatkovej hlásky alebo jej opakovaným vyslovením (v závislosti od charakteristiky hlásky). Dbá na to, aby deti postupne dokázali základné analyticko-syntetické činnosti so slovami vykonávať samostatne, bez podpory učiteľky.
--	--

2.2.3 Grafomotorické predpoklady písania

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Kreslí grafomotorické prvky vyžadujúce pohyby dlane a prstov. • Kreslí grafomotorické prvky vyžadujúce pohyb zápästia. • Pri kreslení a grafomotorických činnostiach sedí vzpriamene, vzdialenosť očí od podložky je primeraná. • Pri kreslení a grafomotorických činnostiach drží ceruzku správnym spôsobom a vyvíja primeranú intenzitu tlaku na podložku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Predpokladom rozvoja tejto oblasti je rozvíjanie jemnej motoriky dieťaťa najmä vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra (výtvarná výchova) a Človek a svet práce. Prostredníctvom výtvarných a pracovných aktivít na voľnej ploche si dieťa rozvíja vizuálno-motorickú koordináciu pohybu ruky, zápästia a prstov pri jej cielelom pohybe. Pri využívaní kresliacich potrieb sa dieťa učí regulovať tlak ruky na podložku. • V nadväznosti na to si dieťa osvojuje zvládnutie jednoduchých grafomotorických prvkov vyžadujúcich prácu zápästia (o.i. vertikálne línie, horizontálne línie, krivky, slučky) a dlane prstov (o.i. horný a dolný oblúk, lomená línia, vlnovka, ležatá osmička).

Matematika a práca s informáciami

1 Čísla a vzťahy

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Vymenuje čísla od 1 do 10 tak, ako idú za sebou. • V obore od 1 do 10 pokračuje od náhodného čísla v numerickej postupnosti po číslo 10. • V obore do 10 určí počítaním po jednej 	<ul style="list-style-type: none"> • Pomocou jednoduchých básničiek hravou formou učiteľka upevňuje poznanie číselného radu najprv do päť, neskôr do desať. V prípade zostupného radu využíva rôzne bežné aktivity – „odštartovanie“, odpočítavanie a pod.

<p>počet predmetov v skupine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • V obore do 10 vytvorí skupinu predpísaných predmetov s určeným počtom a zo skupiny predmetov oddelí skupinu s určeným počtom. • V obore do 6 pomocou hmatu alebo sluchu určí počet predmetov v skupine a vytvorí skupinu predmetov s určeným počtom. • Pridá ku skupine a odoberie zo skupiny skupinu s daným počtom. • Pomocou určovania počtu rieši kontextové úlohy s jednou operáciou, kde sa pridáva, odoberá, dáva spolu a rozdeľuje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Požaduje vymenovanie číselného radu aj od ľubovoľného čísla. • Učiteľka deťom umožňuje, aby sa stretávali s najrôznejšími situáciami, pri ktorých sa určuje počet predmetov: <ul style="list-style-type: none"> - usporiadaných aj neusporiadaných, - všetkých aj len s danou vlastnosťou; - ktoré sú neustále k dispozícii, ale aj takých, ktoré sú k dispozícii len určitý čas. • Pri menej prehľadných situáciách ukazuje, ako si pri zisťovaní počtu môžeme pomáhať chodením pomedzi predmety, úpravou objektov (zmena polohy, robenie značky, na započítanom objekte) a vytvára príležitosti na ich osvojenie si deťmi. • Učiteľka deťom umožňuje, aby sa stretávali s najrôznejšími situáciami, pri ktorých sa počet objektov zisťuje len pomocou: <ul style="list-style-type: none"> - hmatu (napr. pod dekou, v rukách za chrbtom, so zakrytými očami, ...), - sluchu (dieťa určuje slabiky v slove; rôzne zvuky – počet tiesknutí, dupnutí, zaťukaní, úderov na bubon, triangel, ...). • Zisťovanie počtu umožňuje učiteľka deťom využívať v rôznorodých prostrediach (tieto prostredia využíva aj na zadávanie úloh, ktoré nemajú riešenie, alebo majú viac riešení), ako napríklad sú: <ul style="list-style-type: none"> - stolné hry, kde sa činnosť odvíja od hľadania a prikladania dielikov s rovnakým počtom (princíp domina) až po hry, kde sa pohybuje hracia figúrka na základe počtu, - hry so symbolickými peniazmi a tovarom (zisťovanie ceny nákupu, porovnávanie cien nákupov, koľko nám chýba, koľko je navyše), rozmieňanie (aj na predpísaný počet), čo sa dá kúpiť za peniaze (aj pre predpísaný počet kusov tovaru), - prostredia iných vzdelávacích oblastí.
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Pre dve skupiny určí, kde je viac, kde je menej alebo rovnako veľa predmetov podľa zisteného počtu v skupinách (do 10 prvkov v skupine). • Pre dve skupiny určí, kde je viac, kde je menej alebo rovnako veľa predmetov bez určovania ich počtu. • Bez zisťovania počtu predmetov manipuláciou rozdelí skupinku na 2 alebo 3 skupinky s rovnakým počtom. • Bez zisťovania počtu rozdelí (ak to ide) skupinku obrázkov na 2 skupinky s rovnakým počtom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Precvičovacie aktivity na určovanie počtu organizuje aj formou rôznych hier a súťaží v menších skupinkách, napr. pre trojice (jeden v určenej forme vytvára počet, druhý ho určuje a tretí určuje, či to prvý a druhý urobil správne; v činnostiach sa striedajú). • Učiteľka oboznamuje deti s tým, ako sa dá postupne zisťovanie jednotlivých počtov využiť pri riešení jednoduchých úloh, kde sa pridáva, odoberá, dáva spolu a rozdeľuje. • Učiteľka vytvorí deťom dostatok príležitostí stretávať sa s používaním rôznych symbolov, modelov pri riešení týchto úloh, vedie ich k tomu, aby ich postupne aj samy začali používať pri riešení jednoduchých abstraktnejších úloh (ovečky budú zelené kocky, miesto každého zajaca nakreslíme klietku, v ktorej je, ...). • Učiteľka vytvára situácie, kde sa rozdeľuje na dve alebo tri časti s rovnakým počtom a nechá deti úlohu riešiť intuitívne (bez počítania). Následne vedie deti ku kontrole, či sú skupiny správne rozdelené. Pri tom sa deti stretávajú aj s možnosťou, že sa skupiny zadaným spôsobom rozdeliť nedajú (riešenie neexistuje). • Učiteľka deťom ukazuje, že striedavým značením po jednom v dvoch skupinách (dávaním do dvojíc) môžeme aj bez určovania ich počtov: <ul style="list-style-type: none"> - porovnať počty dvoch skupín, - vytvoriť rovnako veľa objektov ako má určená skupina objektov, - rozdeliť (pokiaľ to ide) skupinu obrázkov na dve časti s rovnakým počtom.
---	--

2 Geometria a meranie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Určí (označí) objekt na základe popisu polohy pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka umožňuje deťom využívať orientáciu v priestore, v rovine a rade v rôznorodých situáciách a hrách. Pritom sa snaží o rozvíjanie všetkých pojmov spojených s orientáciou.

<p>obrázka ...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...) opíše polohu objektov, umiestni predmet podľa pokynov, dá pokyn na umiestnenie predmetu na určené miesto. • Pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...) dokreslí obrázok podľa pokynov, dá pokyn na dokreslenie obrázka na určené miesto. • Určí (aj hmatom), pomenuje a vymodeluje guľu, kocku, valec. • Postaví stavbu z primeraného množstva (do 10) stavebnicových dielcov podľa predlohy, podľa pokynov, na danú tému. • V skupine útvarov identifikuje (aj hmatom) kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník. • Približne nakreslí kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník. • Poskladá z primeraného množstva útvarov obrázok podľa predlohy, pokynov a na danú tému. • Nakreslí, rozlíši, vymodeluje a pomenuje rovnú a krivú čiaru. • Využíva čiarový pohyb na spájanie bodov 	<ul style="list-style-type: none"> • Iniciuje činnosti, pri ktorých deti spontánne opisujú polohu objektu, prípadne ho umiestňujú na dané miesto (skrývačky). • Učiteľka pomocou modelov, neskôr aj obrázkami predstavuje geometrické útvary, jednoducho opíše ich vlastnosti, necháva ich deti opakovane identifikovať. • Umožňuje využívať rôzne stavebnice na stavanie a skladanie podľa predlohy, podľa popisu, podľa určených pravidiel, na danú tému. Organizuje aj situácie, kde rozhodujúcim zmyslom je hmat. • Vedie deti k tomu, aby skúšali popisovať daný geometrický objekt, hľadali spoločné aj odlišné vlastnosti dvoch konkrétnych geometrických objektov, vedeli zdôvodniť, prečo daný objekt nemôže byť určený objekt (a to aj len pomocou hmatu). • Iniciuje činnosti, pri ktorých sa deti s rovinnými útvarmi stretávajú predovšetkým prostredníctvom telies (napríklad otáčanie stien telesa, obkresľovanie, (kreslenie pôdorysu), prestrkávanie telies cez „tesné“ otvory, ...). • Vedie deti k tvorbe najmä rovinných útvarov. Umožňuje pri tom používať čo najrôznejšie formy (kreslenie, strihanie, lepenie, skladanie, lámanie, modelovanie...). • Precvičovacie aktivity na určovanie objektu a jeho vlastností organizuje aj formou rôznych hier a súťaží v menších skupinkách, napr. pre trojice (jeden určí, aké teleso má vybrať, druhý to vykoná a tretí určuje, či to prvý a druhý urobil správne; v činnostiach sa striedajú). • Iniciuje činnosti, pri ktorých sa kreslia, obľahujú rovné, krivé aj uzavreté čiary
--	---

<p>do obrazcov, kreslenie obrysov či identifikáciu cesty v obrazci (v bludisku, na jednoduchej mape).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na základe pokynov daných pomocou symbolov ↓, ←, →, ↑ (alebo pomocou iných dohodnutých symbolov pre pohyb v štvorcovej sieti) sa dokáže pohybovať v štvorcovej sieti. • Odmeria vzdialenosť a určený rozmer predmetu (v skutočnosti, aj na obrázku) odhadom a pomocou určenej aj zvolenej neštandardnej jednotky (krok, dľaň, pomocný predmet). Výsledok merania vysloví počtom použitých jednotiek merania (v obore do 10). • Odhadom aj meraním porovná dva predmety podľa veľkosti určeného rozmeru (dĺžka, výška, šírka, hrúbka). Výsledok porovnania vysloví pomocou stupňovania prídavných mien (dlhší, kratší, širší, nižší, užší...). • Pri usporiadaní 3 predmetov určí predmet s najväčším zvoleným rozmerom. Túto skutočnosť vysloví pomocou slov s predponou naj (najdlhší, najkratší, najužší, najtenší...). • Usporiada podľa veľkosti určeného rozmeru 3 až 4 predmety. • V usporiadanom rade určí objekt na základe slov prvý, druhý, tretí, štvrtý, posledný, predposledný, pred, za, hneď pred a hneď za. • Opíše polohu predmetov v usporiadanom rade a umiestni v ňom predmet podľa týchto pokynov. 	<p>rôznej hrúbky.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na kreslenie čiar organizuje rôznorodé činnosti a hry, ako napríklad: <ul style="list-style-type: none"> - riešenie bludísk, - postupné spájanie obrázkov v určenom poradí nepretínajúcimi sa čiarami, - spájanie dvojíc určených (popísaných) dvojíc obrázkov nepretínajúcimi sa čiarami, - nájdenie druhého konca čiary. • Zabezpečí, aby deti používali kartičky so symbolmi ↓, ←, →, ↑ (alebo kartičky s inými dohodnutými symbolmi pre pohyb v štvorcovej sieti) a aj pomocou spojených pokynov (napríklad: najprv 3-krát ← a potom 2-krát ↑). • Učiteľka predstavuje deťom meranie prostredníctvom jednoduchých hier, v ktorých porovnávajú či určujú dĺžku predmetov a porovnávajú či určujú vzdialenosť (napríklad krokmi, dľaňami, pomocnými predmetmi a pod.). Iniciuje opakovanie týchto meraní a diskutuje s deťmi o nepresnosti merania. • Umožní deťom, aby merali pomocou neštandardných jednotiek dĺžky (napr. špagátu či prúžku papiera). Vytvára rôzne situácie na porovnávanie predmetov (pri porovnaní viacerých predmetov aj vyberanie naj...) pomocou veľkosti zvoleného rozmeru (dĺžka, výška, šírka, hrúbka...) a to odhadom aj meraním. Pri porovnávaní odhadom robia deti kontrolu odhadu meraním. • V bežných situáciách zo života (príchod pretekárov do cieľa, čakanie v rade na obed, na lístky) a v rozprávkových situáciách (O rukavičke, O pampúšikovi) učiteľka spolu s deťmi popisuje polohu osôb, postáv ... pomocou daných pojmov. Dramatizáciou vedie deti k orientácii v usporiadanom rade.
---	---

3 Logika

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Vytvorí (nakreslí) podľa daného vzoru (do 6 objektov) alebo pravidla jednoduchú postupnosť objektov. • Pokračuje vo vytvorenej postupnosti predmetov alebo nakreslenej postupnosti obrázkov. Predmety môžu byť celkom odlišné, alebo sa líšia iba farbou či veľkosťou. • Objaví a jednoducho opíše pravidlo postupnosti. • Rozhodne o pravdivosti (áno/nie, platí/neplatí) jednoduchých tvrdení. • Rozhodne, či daný objekt má/nemá danú vlastnosť. • Zo skupiny objektov vyberie všetky objekty s danou vlastnosťou (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.). • Roztriedi objekty v skupine na základe určenej vlastnosti (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.). • Vytvorí dvojicu objektov na základe danej logickej súvislosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zabezpečí, aby deti absolvovali čo najrôznejšie činnosti a formy dopĺňania pravidelností a určovaní vzorov. • Organizuje činnosti, kde deti opakujú pravidelne sa meniace zvuky (hovorené, napríklad la, li, li, la, li, li, la, prípadne pravidelné zvuky vytukávajú, bubnujú, vydupávajú a pod.). • Organizuje hry, kde deti opakujú pravidelne sa meniace jednoduché činnosti (napríklad drep, drep, vzpažiť a pripažiť, napríklad drep, drep, vzpažiť a upažiť ...). • Prepája úlohy na pravidelnosť s estetickým vnímaním a bežným životom. Iniciuje hľadanie pravidelností okolo nás. Deti identifikujú vzor, ktorý sa opakuje napríklad na oblečení, v rôznej výzdobe, v prírode. Identifikujú postupnosť (napríklad po lete príde vždy jeseň), v určitej postupnosti vzorov môžu identifikovať dvojicu vzorov, ktoré vždy idú po sebe a pod. • Umožní deťom vytvárať pri stavbách pravidelnosť (napríklad vyplň rám týmito kockami tak, aby sa červená a modrá kocka nestretávali a pod.). • Postupne prenáša zodpovednosť za rozhodovanie (je to dobre, má to dobre a pod.), pri vhodných úlohách iniciuje kontrolu nájdených riešení. • Snaží sa aj pri bežných situáciách a činnostiach nechať deti triediť a vyberať objekty s danou vlastnosťou (rozdeľte autá na nákladné a osobné, jednu skupinu budú tvoriť dievčatá, čo majú na sebe niečo žlté a pod.).

4 Práca s informáciami

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Ovláda základy práce s digitálnymi technológiami, vie ovládať digitálne hry či používať digitálne animované programy určené pre danú vekovú skupinu a pod. • Na niektorej z dostupných digitálnych pomôcok (podľa možností konkrétnej materskej školy), ktorá simuluje pravouhlý pohyb v štvorcovej sieti (po štvorčekoch aj po vrcholoch), vie pomocou tlačidiel prejsť určenú trasu a to aj s prekážkami, pri tom zbiera a ukladá určené predmety, dodržiava správne poradie činností. Naraz dokáže naplánovať až 4 kroky takejto cesty. • Na niektorej z dostupných digitálnych pomôcok (podľa možností konkrétnej materskej školy), vie kresliť, farebne vyplňať uzavreté plochy, vyberať a umiestňovať obrázky. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka využíva digitálne pomôcky pre predškolský vek, ktoré má materská škola k dispozícii na zoznamovanie sa a ovládanie základných činností, ktoré poskytujú špeciálne podrobnejšie ovládanie digitálnych pomôcok a hier, ktoré stimulujú: <ul style="list-style-type: none"> - pohyb po štvorcovej sieti, - vyfarbovanie čiar a uzavretých plôch, - hľadanie a prenášanie predmetov na určené miesto. • Podľa možností materskej školy vytvára maximálny priestor na zoznamovanie sa a ovládanie tých digitálnych pomôcok a hier, ktoré umožňujú plánovanie viacerých krokov.

Človek a príroda

1 Vnímanie prírody

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozpráva o prírodných reáliách známeho okolia. • Triedi prírodné reálie podľa rôznych identifikovaných znakov. • Odlišuje živé od neživých súčastí prírody. • Vymenuje ročné obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť prezentovať aktuálne predstavy o prírodných javoch, predmetoch a situáciách. • Porovnáva detské predstavy a zdôrazňuje rozdiely. • Určuje kategórie triedenia rôznych prírodných objektov a zisťuje, do akej miery deti pri triedení premýšľajú. • Vytvára situácie, v ktorých je úlohou detí triediť prírodné objekty podľa znaku, ktorý si určia deti a zisťuje, ako exaktne pracujú so zvoleným kritériom. • Špeciálne sa venuje odlišovaniu živej a neživej prírody, diskutuje s deťmi o prejavoch života.

<ul style="list-style-type: none"> • Uvedomuje si zmeny v prírode počas roka. • Identifikuje prvky počasia a realizuje krátkodobé pozorovania zmien v počasi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sa rozpráva s deťmi o pozorovateľných zmenách v prírode, ktoré nastávajú v dôsledku zmien ročných období. • Učiteľka diskutuje s deťmi o daždi, vetre a oblačnosti, spolu sa venujú jednoduchému krátkodobému pozorovaniu zmien počasia.
---	--

2 Rastliny

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje rôznorodosť rastlinnej ríše. • Uvedie potravinový a technický úžitok niektorých úžitkových rastlín a húb. • Rozpozná vybrané poľnohospodárske rastliny. • Rozpozná rôzne druhy ovocia a zeleniny a uvedomí si význam ich konzumácie pre správnu životosprávu. • Uvedie niektoré životné prejavy rastlín. • Opíše podmienky zabezpečujúce klíčenie a rast rastliny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára také situácie, v ktorých deti porovnávajú jednotlivé časti rôznych rastlín, napríklad stoniek, listov, kvetov, koreňov, či plodov. Uvažujú spolu nad významom rôznorodosti. • Učiteľka sústreďuje pozornosť detí na hľadanie spoločných a rozdielnych znakov rôznych rastlín, používa na to rastliny blízkeho okolia (školský dvor), resp. rastliny, ktoré deti poznajú (s dôrazom na úžitkové, liečivé rastliny). • Učiteľka dáva dôraz na spoznávanie vybraných liečivých a jedovatých rastlín. Venuje sa objasneniu úžitku z pestovania rastlín a upozorňuje na nebezpečenstvo, ktoré predstavujú jedovaté rastliny. • Učiteľka vedie deti k rozpoznávaniu (podľa reálnej rastliny alebo jej realistického zobrazenia) vybraných poľnohospodárskych rastlín typických pre danú lokalitu. • Učiteľka diskutuje s deťmi o rôznych druhoch ovocia a zeleniny, objasňuje spôsob získavania lokálnych druhov ovocia a zeleniny tak, aby si deti uvedomili, že ovocie a zelenina sú rastlinného pôvodu a získavajú sa pestovaním v záhradách, sadoch a na poliach. • Venuje sa aktivitám zameraným na skúmanie klíčenia a rastu rastlín ako dvoch špecifických procesov. Vedie deti tak, aby si uvedomili, že klíčenie a rast rastliny sú

	<p>prejavom jej života.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klíčenie a rast rastlín vysvetľuje na príklade pestovania vybraných poľnohospodárskych plodín; venuje sa objasňovaniu spôsobu rozmnožovania rastlín. • Vytvára aktivity, v ktorých deti spoznávajú úžitok z húb (kvasnice, jedlé huby), ale uvedomia si aj ich nebezpečenstvo (plesne, jedovaté huby).
--	---

3 Živočích

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje rôznorodosť živočíšnej ríše • Identifikuje niektoré životné prejavy živočíchov. • Na základe pozorovania identifikuje rozdiely medzi živočíchmi v spôsobe ich pohybu. • Vie, že rôzne druhy živočíchov vyžadujú pre svoj život rôzne druhy potravy. • Rozpoznáva mláďatá vybraných živočíšnych druhov a pomenúva ich. • Opíše spôsoby starostlivosti o niektoré živočích. • Identifikuje rôznorodosť spôsobu života živočíchov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vedie deti k pozorovaniu a porovnávaniu rôznych živočíchov podľa vonkajších znakov ich tiel, podľa rôznych spôsobov ich pohybu v prostredí, podľa rôzneho spôsobu získavania potravy a k porovnávaniu podmienok, v ktorých rôzne živočích žijú. • Pri pozorovaní živočíchov sa zameriava na tie, ktoré sa nachádzajú v blízkom okolí (napr. na školskom dvore) alebo na tie, s ktorými majú deti skúsenosti (rôzne druhy hmyzu, živočích chované pre úžitok), resp. sú v blízkom okolí pozorovateľné. • Učiteľka vedie deti k spoznávaniu spôsobu života vybraných druhov živočíchov (napr. mačka, dážd'ovka, motýľ).

4 Človek

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Opíše ľudské telo v základných anatomických kategóriách. • Opíše základné fyziologické funkcie ľudského tela – dýchanie, trávenie, pohyb, krvný obeh, zmyslové vnímanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých učí deti rozpoznávať a pomenovávať základné pozorovateľné anatomické kategórie. • Venuje sa objasňovaniu prejavov života človeka (dýchame, prijímame potravu, vylučujeme nepotrebné zvyšky, pohybujeme sa, rastieme a pod.). • Diskutuje s deťmi o procesoch, ktoré

	<p>prebiehajú v ľudskom tele: dýchanie, trávenie, krvný obeh, zmyslové vnímanie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • V diskusii sa zameriava na identifikáciu aktuálnych predstáv detí o uvedených procesoch a predstavu rozvíja na základe skúmania vnímateľných prejavov uvedených fyziologických funkcií (napr. skúmajú, ako zistíme, že človek dýcha; pozorujú prejavy trávenia a vylučovania; pozorujú a zisťujú, ako sa prejavuje srdcová činnosť v pokoji a pohybe; skúmajú, ako a čím spoznáваме prostredie a pod.).
--	--

5 Neživá príroda

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Uvedie príklady, kde sa v prírode nachádza voda. • Pozná význam vody pre rastliny, živočíchy a človeka. • Uvedie príklady javov, v ktorých je možné vnímať prítomnosť vzduchu. • Opíše Zem ako súčasť vesmíru. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zisťuje predstavy detí o prítomnosti vody v prírode, vedie ich k pozorovaniu prítomnosti vody v kvapalnom, pevnom aj plynnom skupenstve (bez zavedenia pojmov). • Diskutuje s deťmi o význame vody pre človeka, rastliny a živočíchy, pričom súčasťou diskusie je aj problematika znečistenia vody rôznymi látkami, ktoré je aj nie je možné vo vode vidieť, či inak vnímať (čuchom, hmatom a pod.). Napríklad vedie deti k porovnávaniu vody pochádzajúcej z rôznych zdrojov. Špecifikuje pitnú vodu a objasňuje nebezpečenstvo pitia vody z neznámych zdrojov. • Učiteľka s deťmi diskutuje o prejavoch pohybu vzduchu, ktoré poznajú z bežného života (prievan, vietor, pohyb teplého vzduchu nad výhrevnými telesami a pod.). Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť vnímať prítomnosť vzduchu rôznymi zmyslami (napr. fúkanie vzduchu do vody slamkou; vytláčanie vzduchu zo špongie pod vodou, nafukovanie balóna a pod.). Diskutuje s deťmi o význame vzduchu pre život človeka, rastlín a

	<p>živočíchov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka diskutuje s deťmi o ich predstavách o Zemi ako o vesmírnom telese (používa najmä glóbus). Diskutuje s deťmi o rôznych vesmírnych telesách, najmä o Zemi a iných planétach, Slnku a iných hviezdach a o Mesiaci a iných obežniciach planét. Diskutuje o spôsoboch, pomocou ktorých človek skúma vesmír.
--	--

6 Prírodné javy

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Opíše vybrané prírodné javy a podmienky zmeny ich fungovania na základe vlastného pozorovania a skúmania (svetlo a tieň, teplo a horenie, topenie a tuhnutie, vyparovanie, rozpúšťanie, zvuk, sila a pohyb). 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zisťuje aktuálne predstavy detí o vybraných prírodných javoch a ďalej ich spolu s deťmi skúma: • <i>Svetlo a tieň</i> - Identifikujú spolu zdroje svetla a to, ako je možné svetlo vytvoriť. Skúmajú tvorbu tieňa, jeho predlžovanie a skracovanie, pozorovanie tieňa v exteriéri v súvislosti so zdanlivým pohybom Slnka po oblohe a pod. • <i>Teplo a horenie</i> - Identifikujú zdroje tepla, diskutujú o tom, ako je možné teplo tvoriť, o podmienkach horenia a následne aj o protipožiarnych opatreniach a pod. • <i>Topenie a tuhnutie</i> - Pozorujú zmenu vlastností látok vplyvom tepla, skúmajú bežne dostupné látky, s ktorými sa bezpečne manipuluje – ľad, čokoláda, maslo a pod. • <i>Vyparovanie</i> - Pozorujú zmenu vody na vodnú paru. Učiteľka vedie deti k diskusii o bežne pozorovaných javoch súvisiacich s vyparovaním tak, aby si uvedomovali, čo sa deje s vodou napríklad pri sušení bielizne, vlasov, mláky. • <i>Rozpúšťanie látok vo vode</i> – Učiteľka vedie deti ku skúmaniu toho, aké látky sa vo vode rozpúšťajú, kedy sa rozpúšťajú rýchlejšie. Zameriava sa na látky, s ktorými majú deti skúsenosť – cukor, soľ, príprava

	<p>kávy, čaju. Diskutuje s deťmi o tom, čo sa s látkami stane pri rozpúšťaní, pokúšajú sa získať látky z vody späť.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zvuk</i> - Učiteľka vytvára príležitosť na sledovanie rôznych spôsobov vzniku zvukov a o spôsoboch ich zosilňovania a zoslabovania. Deti sa napríklad pokúšajú usmerňovať zvuk papierovými lievikmi alebo skúmajú prenos zvuku po „špagátovom telefóne“. • <i>Sily a pohyb</i> – Vytvára situácie, ktoré umožňujú zistiť, ako je možné dostať predmety do pohybu. Deti skúmajú a porovnávajú veľkosť dvoch síl pôsobiacich opačným smerom v ťahu aj tlaku; skúšajú zmeniť smer pôsobenia určitej sily (napríklad proti pádu predmetov, pohybu predmetov v prievane a pod.). • <i>Magnetizmus</i> – Učiteľka vedie deti ku skúmaniu toho, ktoré predmety sú priťahované magnetom a ku skúmaniu vzájomného správania sa magnetov voči sebe. • <i>Volný pád predmetov</i> – Učiteľka navodzuje situácie umožňujúce sledovať spôsob pádu predmetov k zemi (rýchlosť pádu rôznych predmetov) a následne sledovať možnosti zrýchlenia a spomalenia pádu predmetov.
--	--

Človek a spoločnosť

1 Orientácia v čase

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Opíše režim dňa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vedie deti k uvedomovaniu si postupnosti činností, ktoré tvoria v materskej škole a doma režim dňa. Spolu sa o jednotlivých činnostiach rozprávajú a pokúšajú sa zdôvodňovať význam jednotlivých činností.

<ul style="list-style-type: none"> • Plynule rozpráva o svojich záľubách aj povinnostiach. • Správne používa pojmy včera, dnes a zajtra. • Vie, koľko má rokov, pozná ročné obdobie, príp. aj mesiac svojho narodenia. • Orientuje sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca a roka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sa rozpráva s deťmi o čase strávenom doma a čase strávenom v materskej škole. Spolu sa rozprávajú o význame záľub a deti si svoje záľuby vzájomne porovnávajú. Rozprávajú sa o povinnostiach v rámci režimu dňa (napríklad čistiť si zuby, ísť včas spať). • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť rozvíjať si adekvátne používanie pojmov vyjadrujúcich časové súvislosti, najmä: včera, dnes, zajtra, dávno, teraz, potom (napríklad pri opise zážitkov, záľub, plánov na prázdniny, rodokmeňa a pod.). • Vedie deti k tomu, aby sa orientovali v časových súvislostiach dňa, týždňa a roka v spojení s konkrétnymi činnosťami (napríklad režim dňa, oslavy a sviatky, dni pracovného voľna a pod.) a prostredníctvom rozlišovania podstatných znakov (napríklad ročných období, jednotlivých fáz dňa a pod.). • Učiteľka sa s deťmi rozpráva o meraní času hodinami a kalendárom. Oboznamuje ich so základnou funkciou hodín a kalendáru (čo merajú, ako sa používajú).
---	---

2 Orientácia v okolí

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje interiér a exteriér materskej školy alebo inej známej budovy. • Opisuje známe trasy na základe orientačných bodov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vedie deti k opisu interiéru a exteriéru známych budov pričom sa zameriava na orientáciu v opisovaných budovách. Vedie deti k opisu známych trás, ktorými deti bežne prechádzajú (napríklad cesta z materskej školy na ihrisko, cesta z domu do materskej školy, cesta z domu do obchodu a pod.). Dbá na to, aby deti pri opise trasy uvádzali významné orientačné body a správne používali predložky orientácie v prostredí (pred, za, okolo, rovno, vpravo, vľavo, hore, dolu a

<ul style="list-style-type: none"> • Uvedie adresu svojho bydliska. • Pozná verejné inštitúcie a služby vo svojom okolí a účel, na ktorý slúžia (napr. obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia a iné podľa lokálnych podmienok). 	<p>pod.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka spolu s deťmi vytvára plán cesty, ktorý spolu zakresľujú. Učiteľka vedie vzdelávanie tak, aby si deti uvedomili význam tvorby plánu cesty. • Vedie deti k spoznávaniu obce/mesta, v ktorom sa materská škola nachádza a to prostredníctvom lokálnych inštitúcií a služieb, ktoré sú v obci/meste poskytované. Spolu s deťmi sa rozpráva o spôsobe fungovania a význame vybraných verejných inštitúcií a služieb: obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia a pod.
--	---

3 Dopravná výchova

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Pozná nebezpečenstvá súvisiace s cestnou premávkou. • Pozná a dodržiava základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa chodcov. • Pozná a dodržiava základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa cyklistov, kolobežkárov, korčuliarov. • Pozná a dodržiava základné pravidlá správania v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca. 	<p><i>Dieťa ako chodec.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sa s deťmi rozpráva o bezpečnom spôsobe pohybu po chodníku – chodenie vpravo. Vedie deti k tomu, aby boli obozretné nielen na ceste, ale aj v blízkosti cesty. Učiteľka umožní deťom prechádzanie cez vyznačený priechod so svetelným zariadením i bez neho. • Učiteľka vedie deti k chápaniu rozdielu medzi chodníkom a cestou, k pozeraniu a počúvaniu diania na ceste. <p><i>Dieťa ako cyklista.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára modelové situácie, v ktorých si deti ako cyklisti, kolobežkári, korčuliari precvičujú najmä vzájomnú ohľadupnosť pri pohybe po chodníku a po ceste ako aj na mieste vyhradenom pre bicyklovanie. Vedie ich k používaniu reflexných a ochranných prvkov pri týchto športových aktivitách. <p><i>Dieťa ako cestujúci v hromadnej doprave a ako spolujazdec.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sa venuje pravidlám správania sa

<ul style="list-style-type: none"> • Pozná rôzne druhy dopravných prostriedkov. • Pozná význam vybraných dopravných značiek. 	<p>dieťaťa v hromadnej doprave a bezpečnému správaniu dieťaťa ako spolujazdca, napr. venuje pozornosť aj nutnému používaniu ochranných prvkov v role spolujazdca.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sa s deťmi rozpráva o rôznych spôsoboch dopravy, aj podľa miesta ich pohybu, ďalej podľa ich možností na presun na kratšie a dlhšie vzdialenosti. Rozprávajú sa spolu s deťmi aj o spôsobe ich používania. • Učiteľka si s deťmi počas vychádzky všíma dopravné značky, ktoré súvisia s pohybom v role chodcu, cyklistu, korčuliara či kolobežkára. Pozornosť venuje tomu, aby deti poznali význam daných dopravných značiek a dokázali podľa nich konať.
--	---

4 Geografia okolia

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Pri opise krajiny používa pojmy ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero, rybník. • Pozná najznámejšie prírodné krásy regiónu, napr. rieku, ktorá preteká cez daný región, pohorie či vodnú plochu. • Pozná najznámejšie prírodné krásy našej vlasti, napr. Vysoké Tatry alebo Dunaj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka spoznáva s deťmi okolitú krajinu a venuje sa rozvoju používania pojmov, pomocou ktorých geograficky pomenúvame prírodné prostredie: vrchy, lesy, polia, lúky, potoky, rieky, jazerá, rybníky, najmä konkrétne vzhľadom na vlastný región a pod. • Učiteľka vedie riadený rozhovor na tému prírodné krásy našej vlasti. • Rozpráva sa s deťmi o skúsenostiach, ktoré s krajinou majú a o tom, ako človek krajinu mení (napríklad výstavbou miest, priehrad a pod.).

5 História okolia

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Vymenuje niektoré historicky významné lokálne objekty, napr. hrad, zámok. • Uvedie príklad tradičnej regionálnej kultúry podľa miestnych podmienok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vyberie niektoré historicky významné lokálne objekty, napr. blízky hrad, zámok a venuje sa príbehom, ktoré sa k nim viažu. Prostredníctvom historických pamiatok sprostredkováva deťom minulosť lokality a popri poznávaní historickej

	<p>hodnoty lokality rozvíja ponímanie o čase.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka rozpráva a vedie riadený rozhovor o minulosti blízkeho okolia aj prostredníctvom zvykov, tradícií a folklóru, ktoré sa viažu na danú lokalitu. Obsah sprístupňuje napríklad prostredníctvom sviatkov, na ktoré sa lokálne zvyky, tradície a folklór viažu.
--	---

6 Národné povedomie

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznáva štátne symboly Slovenskej republiky – zástava, hymna. • Pozná významné dominanty hlavného mesta Bratislavy, napr. Bratislavský hrad, rieku Dunaj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých prirodzene predstavuje symboly Slovenskej republiky a podporuje národné povedomie detí tak, aby vnímali slovenskú spolupatričnosť. Využíva rôzne bežne sa vyskytujúce situácie, ako sú napríklad významné medzinárodné súťaže a slovenskú reprezentáciu v nich, národné sviatky či úspechy Slovenska v kultúre, vede a iných oblastiach ľudského pôsobenia (podľa aktuálnych možností). Opíše aj hlavné mesto Bratislavu a jej dominanty. • Učiteľka predstavuje príklad úctivého správania sa k štátnym symbolom.

7 Ľudia v blízkom a širšom okolí

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Vymenuje členov blízkej rodiny, identifikuje príbuzenské vzťahy v blízkej rodine. • Predstaví sa deťom i dospelým, oslovuje menom rovesníkov v triede, pozná mená učiteľiek v triede. • Nadviaže adekvátny sociálny kontakt (verbálny i neverbálny) s inými osobami – 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka taktne umožní dieťaťu prezentovanie individuálnej skúsenosti o vlastnej rodine, rodinných väzbách (napr. rodičia, súrodenci, starí rodičia, prarodičia) aj na základe využitia fotografií z rodinného prostredia. • Učiteľka vedie deti k oslovovaniu rovesníkov menom, aby používali zodpovedajúce oslovenie učiteľiek, riaditeľky materskej školy ako aj nepedagogických zamestnancov. • Učiteľka vedie deti k tomu (napr. aj

<p>deťmi i dospelými.</p>	<p>prostredníctvom rolových hier), aby pri nadväzovaní kontaktu s inými osobami využili adekvátne verbálne prejavy</p> <p>– oslovenie, predstavenie sa menom a priezviskom a neverbálne prejavy – očný kontakt, mimiku (aj úsmev), gestikuláciu a pod.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka umožní deťom nadobudnutie skúsenosti, že medzi nami žijú ľudia so zdravotným znevýhodnením a ľudia s kultúrnou rozmanitosťou.
---------------------------	---

8 Základy etikety

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Volí vhodný pozdrav vzhľadom na aktuálnu situáciu a odzdraví primerane situácii. • Používa prosbu, poďakovanie, ospravedlnenie vzhľadom na aktuálnu situáciu. • Rešpektuje dohodnuté pravidlá spoločensky prijateľného správania. • Správa sa ohľaduplne k deťom i dospelým. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vedie deti k používaniu pozdravov primerane situácii a vzhľadom na osobu, s ktorou sa zdraví: <ul style="list-style-type: none"> - vlastným modelom etického správania, - pozorovaním zdravenia sa dospelých a zdravenia sa druhých detí, - modelmi etického správania z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia... • Dovedie deti k používaniu a zautomatizovaniu zdvorilostných fráz typu, napr. prosím, ďakujem, nech sa páči, dovoľíš, prepáč, ale aj všetko najlepšie a iné prostredníctvom: <ul style="list-style-type: none"> - vlastného modelu etického správania, - rolových hier, - pozitívneho hodnotenia etického správania konkrétnych detí, - predkladaním pozitívnych modelov správania v rôznych médiách – detská literatúra, film, televízia... • Učiteľka stimuluje deti k rozoznávaniu a hodnoteniu vhodnosti alebo nevhodnosti správania v zmysle dodržiavania elementárnych základov etikety:

	<ul style="list-style-type: none"> - vlastným modelom etického správania, - pozitívnym hodnotením spoločensky prijateľného (vhodného) správania konkrétnych detí, - taktným hodnotením nevhodného správania detí, napr. pri riešení rôznych situácií, ktoré nastávajú medzi deťmi v ich vzťahoch a sociálnej komunikácii, alebo aj pri riešení konfliktných situácií, - hodnotením konkrétnych príkladov správania sa postáv z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia...
--	--

9 Ľudské vlastnosti a emócie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti. • Spolupracuje v skupinovej činnosti na základe osobných predpokladov. • Sústreď sa na činnosť na základe zapojenia vôľových vlastností. • Dokončuje individuálnu alebo skupinovú činnosť. • Vyjadruje pocity zo zážitku, vypočutej rozprávky alebo príbehu – pozitívne i negatívne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára deťom príležitosti na identifikovanie pozitívnych a negatívnych vlastností. • Učiteľka vycíti, kedy je vhodný okamih na sebareflexiu dieťaťa, na základe ktorej dieťa uvedie príklady pozitívnych prejavov správania u seba a prizná si aj negatívne prejavy vo vlastnom správaní. • Deti dostávajú príležitosti na hodnotenie aj záporných vlastností prostredníctvom nevhodného správania negatívnych rozprávkových hrdinov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia... • Učiteľka taktne nabáda deti k spolupráci v hrách a v činnostiach s rešpektovaním ich osobnostných charakteristík (napr. zohľadňuje, či je dieťa spoločenské, alebo má sklony k samotárstvu, aké má vlohy a pod.). • Motivuje deti na sústredenie sa na hru a inú činnosť prostredníctvom cieľeného vzbudenia záujmu rôznymi motivačnými prostriedkami, zohľadňuje, aké má dieťa vôľové vlastnosti.

<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje spoločensky prijateľným spôsobom na aktuálne prejavy emócií – pozitívne i negatívne. • Opíše aktuálne emócie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka umožní, aby deti mohli vyjadrovať svoje pocity spoločensky prijateľným spôsobom – pozitívne i negatívne. • Učiteľka taktne nabáda dieťa na opisovanie emócií pozitívnych (radosť, veselosť, spokojnosť, hrdosť na úspech, súcitiť) a negatívnych (smútok, strach, obavy, hnev) na základe: <ul style="list-style-type: none"> - pozorovania druhých detí či rozprávkových hrdinov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia..., - vlastných aktuálnych zážitkov. • Umožní deťom zorientovať sa v pozitívnych a negatívnych emóciách druhých osôb (detí i dospelých) podľa výrazu ich tváre a podľa gestikulácie. • Učiteľka vedie deti k prejavom súcitiť voči smútku iného dieťaťa alebo dospelého. • Učiteľka vedie deti k prejavom radosti z narodenia súrodenca. • Učiteľka navodzuje hry a činnosti, v ktorých deti prostredníctvom symbolov vyjadrujú, ako sa práve cítia.
--	--

10 Prosociálne správanie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • V dialógu vie vypočúť iných (deti i dospelých). • Rozlišuje vhodné a nevhodné správanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka aktívne počúva dieťa, vedie s ním empatický rozhovor a s úctou reaguje na vypočuté oznamy dieťaťa. • Vytvára situácie na vzájomné aktívne počúvanie, napr. rozprávanie zážitkov, pričom vedie deti k vzájomnému počúvaniu. • Vedie deti k chápaniu vhodného a nevhodného správania prostredníctvom rozprávok a príbehov v rôznych médiách – detská literatúra, film, televízia... • Prezентuje deťom rozprávky a príbehy,

<ul style="list-style-type: none"> • Požiada o pomoc, keď si to situácia vyžaduje a poďakuje za pomoc od druhých. • Poskytne iným pomoc. • Obdarí druhých. • Podelí sa o veci. • Ocení dobré skutky. • Presadzuje sa v hre alebo v činnosti spoločensky prijateľným spôsobom. • Nenásilne rieši konflikt. • Odmieta nevhodné správanie. • Odmieta kontakt s neznámymi osobami. • Uvedomuje si na elementárnej úrovni 	<p>kde si hrdinovia príbehov navzájom pomáhajú.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taktne nabáda dieťa v situáciách, keď si nevie samo s niečím poradiť, aby kultivovane požiadalo o pomoc inú osobu (dieťa alebo dospelého). • Docieli, aby si deti navzájom pomáhali v rôznych situáciách a dokázali túto pomoc oceniť pozitívnym hodnotením. • Učiteľka navodí situácie, v ktorých sa deti obdarujú navzájom, alebo obdarujú inú osobu. • Taktne usmerňuje deti k vzájomnému podeleniu sa s hračkami alebo vecami a tento počín pozitívne hodnotí. • Učiteľka deťom vyjadruje ocenenie za dobré skutky. Nabáda deti, aby vyjadrili za konkrétny dobrý skutok ocenenie inému dieťaťu/deťom alebo dospelšej osobe. • V rôznych okamihoch počas dňa dovedie deti taktne k presadzovaniu sa s ohľadom na seba a na druhých, napr. pri konkrétnych hrách a činnostiach pomáha deťom riešiť krajné polohy sebpresadzovania sa, napr. dieťa so sklonom k podriadenosti pri činnosti povzbudzuje a dieťaťu so sklonom k nadradenosti hovorí, že aj iné deti v skupine to dokážu a pod. • Taktným usmerňovaním docieli u väčšiny detí nenásilné riešenie konfliktu. Pomôže deťom nájsť konkrétne riešenie konfliktu, prijať sociálny kompromis, zmieriť sa a upokojiť sa po konflikte. • Prezентuje deťom reálne a fiktívne situácie, v ktorých sa odmieta nevhodné správanie prostredníctvom: <ul style="list-style-type: none"> - rozprávok a príbehov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia..., - rolových hier. • Opisuje a hodnotí spolu s deťmi, čo je
--	---

<p>dôsledky svojho správania.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozná na elementárnej úrovni svoje práva a splniteľné povinnosti. 	<p>bezpečné a čo nebezpečné správanie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka pomôže deťom taktne upozorniť na dôsledky svojho pozitívneho aj negatívneho správania (jednak pre seba a jednak pre druhých). • Učiteľka v pedagogickom prístupe rešpektuje práva dieťaťa v zmysle dokumentu Dohovor o právach dieťaťa. Oboznámi deti prijateľnou formou s ich právami a splniteľnými povinnosťami prostredníctvom: <ul style="list-style-type: none"> - jednoduchých a výstižných pravidiel spoločensky prijateľného správania sa detí navzájom, dospelých voči deťom, ako aj detí voči dospelým, - rozprávok a príbehov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia..., - rolových hier.
---	--

Človek a svet práce

1 Materiály a ich vlastnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vymenúva rôzne prírodné materiály (napr. kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod.). • Vhodne využíva či spracúva materiály pri modelovaní objektov alebo výrobe jednoduchých nástrojov. • Opisuje predmety a ich rôzne vlastnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zameriava pozornosť detí na skúmanie vlastností rôznych predmetov a následne sa spolu s deťmi pokúšajú triediť ich podľa materiálov, z ktorých sú vyrobené. • Skúmajú spolu rôzne druhy materiálov a zamýšľajú sa nad možnosťou ich použitia, pričom sa prednostne sústreďujú na prírodné materiály: kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod. • Pri zvažovaní možnosti ich využitia pri tvorbe špecifických výrobkov spolu zdôvodňujú využitie vymenovaním vlastností, ktorými sa materiál líši od iných materiálov. • Neskôr učiteľka vedie deti k podobnému skúmaniu človekom upravených materiálov: papier, plasty, sklo, kovy, textil a pod. Na základe rozpoznávania rôznych materiálov

	sa učiteľka snaží viesť deti k rozvoju recyklačných spôsobilostí – k triedeniu odpadu.
--	--

2 Konštruovanie

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Chápe technický náčrt ako návod pre vytvorenie predmetu. • Podľa návrhu (schémy, náčrtu, predlohy) zhotoví daný predmet. • Pracuje podľa jednoduchého kresleného postupu. • Vytvorí jednoduchý výrobok a pomenuje jeho účel. • Jednoducho opíše postup zhotovenia vybraných výrobkov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka poskytuje deťom predlohy predmetov a pomáha im identifikovať predmety podľa predlohy zo súboru predložených predmetov, pričom vedie deti k všimaniu si detailov predmetov, prípadne k dopĺňaniu predlohy o prvky, ktoré dieťa identifikuje na predmete a na predlohe chýbajú (napríklad dieťa doplní obrázok zo šálky, ktorú identifikovalo ako predmet zobrazený na náčrte, predlohe; na predlohe doplní chýbajúce tlačidlo z imitácie mobilného telefónu – hračky a pod.). • Učiteľka zadáva deťom jednoduché kreslené technologické postupy a pomáha im orientovať sa v nich a postupovať v činnostiach podľa zadanej schémy, náčrtu, predlohy (napríklad sadenie semien, presádzanie kvetov, skladanie papiera, skladanie konkrétnej stavby z kociek alebo inej dostupnej stavebnice a pod.). • Učiteľka zadáva deťom jednoduché konštrukčné úlohy, pričom pri ich riešení zapája deti do riešenia jednoduchých technických problémov a to tým, že sa pýta otázky typu „ako?“ (napríklad: Ako postaviť stenu z kociek, aby bola stabilná? Ako vytvoriť loďku, ktorá bude plávať na vode? Ako zložiť papierové lietadlo, aby letelo čo najdlhšie? Ako vytvoriť padák, ktorý spomalí pád predmetu najlepšie? Ako spojiť papiere do „knižky“?). Po dokončení výrobku učiteľka vedie deti k opisu tvorby a účelu vytvoreného výrobku. • Tvorivosť pri konštrukčných úlohách podporuje tým, že deti povzbudzuje k

	<p>diskusii o tom, ako a čím nahradiť chýbajúcu súčiastku z dostupných predmetov a materiálov ich jednoduchou úpravou.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka dbá na to, aby sa u detí rozvíjal cit pre efektívne, ekonomické a bezpečné postupy práce, čo znamená napríklad minimalizáciu odpadu (ekonomické vystrihovanie a vykrajovanie z rôznych materiálov, ako je papier, plastelína, cesto, hlina a pod.), ale tiež dodržiavanie bezpečnostných pravidiel pri používaní rôznych nástrojov a materiálov.
--	--

3 Užívateľské zručnosti

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Používa náradie a nástroje pri príprave, úprave predmetu alebo materiálu. • Manipuluje s drobnými predmetmi a rôznymi materiálmi. • Používa predmety dennej potreby v domácnosti a aj elementárne pracovné nástroje v dielni či záhrade. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť spontánne vyberať náradie na prípravu a/alebo úpravu predmetov, prostredia, materiálov. Počas používania náradia a nástrojov vedie deti k ich efektívnemu a bezpečnému spôsobu používania, pomáha zlepšovať spôsobilosť používať nástroje a náradie správne. • Učiteľka vedie deti k realizácii činností, pri ktorých dieťa využíva jemnú motoriku, napríklad navliekanie korálok, prevliekanie šnúrok, triedenie drobných predmetov, skladanie papiera a podobne. • Učiteľka sa zameriava na rozvoj jednoduchých užívateľských zručností: hrabanie hrabľami; prenášanie sypkého materiálu lopatou; skrutkovanie; odťahovanie a pritáhovanie matíc kľúčom; strihanie nožnicami; krájanie tupým nožom; otváranie a zatváranie visacieho zámku; viazanie uzla a mašličky; navliekanie ihly a zošívanie tupou ihlou; pranie mydlom; nalievanie tekutín z fľaše a do fľaše (a iné podľa aktuálnych možností školy). • V rámci rozvoja užívateľských zručností

	<p>vedie deti k používaniu základných úkonov potrebných pri používaní rôznych elektronických zariadení: zapnutie a vypnutie počítača; práca s PC myšou, klávesnicou, prípadne touchpadom (alternatívne práca s inými digitálnymi technológiami podľa možností – napr. interaktívna tabuľa, tablet, čítačka kníh).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka spolu s deťmi skúma fungovanie a spôsob využitia vybraných jednoduchých mechanizmov a to na bežne dostupných nástrojoch a zariadeniach: páka (rovnoramenné váhy – vyvažovanie a váženie, hojdačka, nadvihovanie ťažkých predmetov pákou); naklonená rovina (pohyb predmetov po rôzne naklonenej rovine s nákladom, bez nákladu); koleso (pohyb ťažkých predmetov s pomocou kolesa a bez) ; ozubené kolesá (kuchynský ručný šľahač, bicykel). Pomáha deťom používať uvedené jednoduché mechanizmy pri konštrukčných úlohách.
--	--

4 Technológie výroby

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje suroviny potrebné na prípravu niektorých vybraných bežne používaných výrobkov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sprostredkuje deťom vedomosti o výrobe niektorých vybraných výrobkov (napr. výroba múky z obilia a chleba z múky; výroba masla zo smotany; výroba džúsu z ovocia; výroba recyklovaného papiera z novín; príprava čaju zo sušených bylín; sušenie liečivých bylín, húb a ovocia a pod.), pričom realizovateľné postupy s nimi uskutočňuje a o postupoch spolu diskutujú.

5 Remeslá a profesie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Pozná niektoré tradičné remeslá 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sa venuje diskusii o rôznych tradičných remeslách, pričom sa sústreďuje na aktuálnu skúsenosť detí. Zameriava sa na opis postupu prípravy vybraných produktov

<ul style="list-style-type: none"> • Pozná základnú pracovnú náplň vybraných profesií (napr. lekár, šofér, učiteľ, policajt). 	<p>tradičných remesiel, napríklad tehliarstvo, hrnčiarstvo, tkáčstvo, košíkárstvo (podľa aktuálnych možností školy). Vybrané jednoduché postupy s deťmi realizuje. Aktivity realizuje tak, aby sa deti zamýšľali nad spôsobom, ako mohli byť jednotlivé produkty tradičných remesiel vytvorené (napr. kde a ako získať materiál na prípravu prúteného košíka, čím materiál prípadne nahradiť a pod.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sa venuje diskusii o rôznych súčasných povolaniach. Moderuje diskusiu o aktuálnych predstavách detí o obsahu pracovnej náplne vybraných povolání, pričom sústreďuje pozornosť detí na ich aktuálne skúsenosti s danými povolaniami. Sústreďuje sa na obsah pracovnej náplne a význam vybraných profesií: lekár, šofér, učiteľ, policajt (a iné podľa aktuálnych možností sprostredkovania obsahu a významu povolania).
--	---

Umenie a kultúra – hudobná výchova a výtvarná výchova

1 Hudobná výchova

1.1 Rytmické činnosti

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Vokálne rytmizuje riekanky rôzneho druhu v 2/4 aj v 3/4 takte. • Realizuje rytmický sprievod k riekankám a piesňam. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka s deťmi vokálne rytmizuje riekanky rôzneho druhu v 2/4 aj v 3/4 takte. Vyberá a rytmizuje slová, slovné spojenia. Realizuje s deťmi vokálne, inštrumentálne a hudobno-pohybové rytmické dialogické hry v podobe rytmického dialógu a hry na ozvenu či štafetu. • Učiteľka spoločne s deťmi vytvára rytmické sprievody k riekankám a piesňam v podobe rytmu, metra či rytmického ostináta, deti vytvárajú rytmickú predohru, medzihru a dohru hrou na tele, alebo využívajú rytmické nástroje Orffovho inštrumentára.

1.2 Vokálne činnosti

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Spieva piesne a riekanky. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka spieva s deťmi ľudové, detské umelé piesne, riekanky, resp. vhodnú súčasnú hudobnú produkciu pre deti v rozsahu d1- h1 až c1- c2. • Učiteľka vytvára u detí návyk správneho spevacieho dýchania realizáciou dychových rozcvičiek a hier s dychom. • Učiteľka prostredníctvom hlasových rozcvičiek, hier s hlasom a vokálnych dialogických hier rozširuje detský hlasový rozsah, rozvíja základné spevacie schopnosti a zručnosti. • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých deti imitujú hlasom zvuky okolitého sveta a spievajú osvojené piesne na zvukomalebné alebo neutrálne slabiky.

1.3 Inštrumentálne činnosti

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Využíva hudobné nástroje Orffovho inštrumentára na vyjadrenie charakteru, nálady piesne či skladby. • Zvláda jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam a riekankám. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka využíva základné nástroje Orffovho inštrumentára, deti ich identifikujú vizuálne i sluchom, pomenúvajú, zvládajú techniku hrania na ne. • Vytvára situácie, v ktorých deti využívajú Orffove aj samostatne zhotovené elementárne hudobné nástroje na vyjadrenie charakteru, nálady piesne či skladby. Prostredníctvom nich vyjadrujú aj zvukovú podobu javov a nálad. • Učiteľka spoločne s deťmi vytvára a realizuje jednoduché sprievody k piesňam a riekankám v podobe ich rytmu, metra, resp. rytmického ostináta.

1.4 Percepčné činnosti

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Aktívne počúva hudobné skladby pre deti, piesne a spev učiteľky. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka počúva s deťmi detské hudobné skladby a piesne. Učiteľka sama spieva a hrá deťom piesne a inštrumentálne

<ul style="list-style-type: none"> • Vyjadruje zážitky z počúvanej hudby verbálne, pohybom alebo inými umeleckými výrazovými prostriedkami. 	<p>miniatury.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka učí deti sluchom rozlišovať zvuky a tóny, zdroj hudobného a nehudobného zvuku. Identifikujú hlas dieťaťa, mužský, ženský, sólo spev, spev skupiny, znenie najznámejších klasických hudobných nástrojov, odkiaľ prichádza zvuk či tón. • Učiteľka pri počúvaní hudby spoločne s deťmi identifikuje niektoré vyjadrovacie prostriedky hudby (rytmus, tempo, dynamiku). Spoločne pomenujú kontrasty v hudbe. Učiteľka vytvára situácie pre opätovné počúvanie a spoznávanie už počúvaných hudobných diel. • Učiteľka nabáda deti k tomu, aby pocity z počúvanej hudby vyjadrili slovom, stvárnil pohybovom či výtvarne.
--	---

1.5 Hudobno-pohybové činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vyjadri charakter piesní a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom. • Využíva tanečné prvky v jednoduchých choreografiách. • Imituje pohyb v hudobno-pohybových hrách. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vedie deti k správne tanečnému držaniu tela, kultivovanému pohybu pri pohybovom vyjadrení obsahu riekaniek, piesní a hudby. • Učiteľka imitačne osvojuje s deťmi tanečné prvky: tanečnú chôdzu, tanečný beh, prísunový krok (dopredu, dozadu a do strán), poskočný krok, cval, točenie vo dvojici, točenie na mieste, pohupy v kolenách, úklony pri jednoduchých tanečných choreografiách. • Vhodne kombinuje hru na tele (tlieskanie, plieskanie, dupanie) a tanečné prvky. • Učiteľka vyberá vhodné hudobno-pohybové hry, v ktorých deti imitujú pohyb, resp. tvoria vlastné pohybové vyjadrenie. Vedie ich k dodržiavaniu pravidiel v hudobno-pohybových hrách.

1.6 Hudobno-dramatické činnosti

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Vyjadruje piesne, riekanky a hudobné skladby prostriedkami hudobnej dramatiky. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka s deťmi stvárňuje detské piesne a skladbičky primeranými dramatickými výrazovými prostriedkami. • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých deti využijú prvky hudobno-dramatickej improvizácie a hudobno-dramatickú interpretáciu (zmenené dramatické podanie). • Učiteľka spoločne s deťmi vyberá vhodnú hudbu na vykreslenie prostredia, nálady a postáv v hudobno-dramatických celkoch a hudobných rozprávkach.

2 Výtvarná výchova

2.1 Výtvarné činnosti s tvarom na ploche

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Skladá tvary a skladaním vytvorí novotvar (nové zobrazenie) a pomenuje ho. • Vystrihuje časti obrázkov. • Spája časti obrázkov lepením. • Dotvára tvary kresbou (maľbou) a pomenuje výsledok. • Dopĺňa (spresňuje) neurčitý tvar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka podnecuje hravé skladanie nefiguratívnych tvarov do zloženého tvaru, vznik novotvaru (napr. plošných geometrických tvarov z farebného papiera) alebo skladanie kartónových tlačených písmen (do tvarov postavičiek). Nový zložený tvar možno na výkres obkresliť, ofrotážovať, prilepiť a pod., a je možné ho doplniť kresbou alebo maľbou. • Učiteľka umožňuje deťom skladanie častí figuratívnych tvarov, vznik novotvaru (napr. časti obrázkov/fotografií zvierat či postáv vystrihnutých z časopisov, ktoré dieťa spája na ploche výkresu do nových tvarov, možnosť dopĺňať tvary kresbou). • Učiteľka vytvára podmienky na uplatnenie predstavivosti pri pohľade na tvar bez významu – dokresľovanie alebo domal'ovanie škvŕny, odtlačku farby – dekalku (škvŕna, ktorá vznikne roztláčením farebnej pasty, preložením a stlačením papiera, na ktorom je vytlačená) čarbanice, pokrčeného papiera – krkváže a pod.

2.2 Výtvarné činnosti s tvarom v priestore

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Modeluje tvary z mäkkej modelovacej hmoty. • Skladá, spája z rôznych materiálov priestorovú zostavu, pomenuje ju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka dáva deťom príležitosť na modelovanie jednoduchého figurálneho a geometrického tvaru (mäkká modelovacia hmota). • Učiteľka vedie deti, aby objekt alebo architektúru vytvárali z hotových prvkov (škatuľky, geometrické tvary, prírodniny, s využitím kartónu a iných materiálov), materiál spájali lepením, upevňovaním lepiacou páskou, plastelínou...s dôrazom na predstavivosť dieťaťa. • Podľa inštrukcií učiteľky dieťa vytvára jednoduché papierové skladačky (napr. loďky, čiapka, lietadlo, nebo-peklo...).

2.3 Výtvarné činnosti s farbou

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Pomenuje základné a zmiešané farby. • Ovláda základy miešania farieb. • Ovláda niekoľko techník maľovania. • Farbami vyjadruje pocity. • Hravo experimentuje s farbami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zameriava pozornosť detí na názvy základných farieb a farieb zmiešaných (z dvoch základných farieb), svetlých a tmavých farieb. Ponúka aktivity zamerané na usporiadanie farieb (v krabíčke, na palete). • Učiteľka poskytuje možnosť výberu jednoduchej maliarskej techniky, napr. tempera – farby riediteľné vodou (s možnosťou miešania farebnej masy), alebo vodové farby, farebné tuše, pastel, pastelky, fixky (farby s možnosťou výberu pripraveného farebného tónu); vedie s deťmi rozhovor o farbách a pocitoch ktoré vyjadrujú; dôraz na výraz farieb (napr. tmavé, svetlé) a na ich miešanie (v paste alebo prekryvaním). Vedie deti k osvojovaniu návykov držania maliarskeho nástroja a miešania farieb.

2.4 Spontánny výtvarný prejav

<i>Výkonové štandardy</i>	<i>Obsahové štandardy</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Výtvarne vyjadruje svoje predstavy o 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka volí aktivity zamerané na

<p>svete.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kreslí postavu. • Používa rôzne maliarske nástroje. • Opíše obsah kresby. 	<p>spontánnu kresbu, modelovanie alebo priestorové vytváranie – voľba vlastnej témy, techniky; s dôrazom na sebaujadrenie a uplatnenie svojich citov, vnemov, predstáv a fantázie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dieťa má k dispozícii širšiu škálu technických prostriedkov, z ktorých si môže vybrať, alebo ich kombinovať. • Učiteľka zameriava aktivity detí na kresbu postavy človeka alebo zvierat'a, bez nárokov na vystihnutie proporcií, s vystihnutím hlavných znakov (napr. uši, krk, prsty na ruke, chodidlá), s dôrazom na vyjadrenie charakteristických prvkov a spontánnu výraz. • Učiteľka podnecuje používanie čiary, bodu (kreslenie vybraným nástrojom a materiálom; dieťa si má predtým možnosť vyskúšať rôzne kresliace nástroje, napr. ceruzku rôznej tvrdosti, fixku, uhlík, rudku, štetec/drievko a tuš...) a porovnať rôzne kvality ich kresebnej stopy. • Učiteľka u detí utvára a upevňuje návyky držania kresliaceho nástroja a gesta.
---	---

2.5 Synestézia (medzizmyslové vnímanie)

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje výtvarnými prostriedkami na zmyslové podnety. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka umožňuje deťom aktivity zamerané na snímanie rozmanitých povrchov technikou frotáže (budovanie vzorkovníčka, alebo tvarovej kompozície z frotážovaných povrchov). Vedie deti k pomenovaniu rôznych hmatových pocitov z frotážovaných povrchov (drsny, hladký, vrúbkovaný, pichľavý, mäkký...). • Učiteľka podnecuje farebné vyjadrenie výrazných chutí farbami (napr. kyslosť – citrón – žltá...). • Volí aktivity, kde sa deti inšpirujú náladou hudobnej skladby; s dôrazom na vzťah

	zrakovej a zvukovej skúsenosti (krátka, výrazovo jednoznačná ukážka hudobnej skladby – reakcia ľubovoľnými výtvarnými prostriedkami).
--	---

2.6 Vnímanie umeleckých diel

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> Slovne opíše obraz, sochu, dizajn (predmet) a architektúru. Reaguje výtvarnými prostriedkami na výtvarné dielo. 	<ul style="list-style-type: none"> Učiteľka zameriava pozornosť detí na aktívne vnímanie výtvarného diela. Umožňuje deťom opis výtvarného diela dieťaťom. Vede s deťmi rozhovory o výtvarnom diele. Učiteľka ponúka aktivity zamerané na výtvarné spracovanie podnetu z umeleckého diela (ukážky vybraných výtvarných diel – podľa výberu, príp. návšteva výstavy/galérie; dieťaťu umožňuje spontánne reagovať na umelecké dielo v rozmedzí od detskej „kópie“ až po parafrázu alebo inšpiráciu námetom alebo spracovaním; s uplatnením rôznych techník.

Zdravie a pohyb

1 Zdravie a zdravý životný štýl

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> Uvádza, prečo je pohyb dôležitý pre zdravie človeka. Má správne držanie tela v stoji a v sede. Identifikuje typické znaky ochorenia a zdravia. Uvádza príklady zdravej a nezdravej výživy. 	<ul style="list-style-type: none"> Učiteľka poskytuje základné informácie o význame pohybu pre zdravie (lepšia práca srdca, pľúc, svalov). Vhodne zvolenými telesnými cvičeniami u detí rozvíja pohybové schopnosti (kondičné a koordinačné), ich dobrú úroveň deti prejavia v súťažiach, kde im učiteľka vysvetľuje rozdiel medzi víťazstvom a prehrou. Správne držanie tela v rôznych polohách (stoj, sed, ľah) učiteľka každodenne podporuje zdravotnými cvičeniami. Súčasťou aktivít sú relaxačné a uvoľňovacie cvičenia. Spolu s učiteľkou deti uvádzajú základné znaky choroby a jej vplyvu na denný režim. S pomocou učiteľky sa deti snažia

<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje zdravie ohrozujúce situácie. • Opíše jednoduchú prevenciu prenesenia infekčného ochorenia (napr. nekýčam na druhého) a vzniku zubného kazu (čistím si zuby). 	<p>charakterizovať zdravé a nezdravé stravovanie. Vysvetľuje sa im význam rovnováhy príjmu a výdaja energie (obezita a podvýživa). Dôležité je vysvetliť pitný režim.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka uvádza príklady zdravie ohrozujúcich situácií (poštípanie hmyzom, popálenie, poranenie atď.) a diskutuje s deťmi o ich vlastnej skúsenosti. • Učiteľka upevňuje hygienické návyky a rozpráva sa s deťmi o význame prevencie chorôb (napríklad umývanie rúk ako prevencia pred infekčnými chorobami, otužovanie, pravidelný pohyb; čistenie zubov a obmedzenie konzumácie sladkostí ako prevencia pred zubným kazom a pod.).
--	---

2 Hygiena a sebaobslužné činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Má osvojené základné hygienické návyky (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení sa atď.). • Ovláda základné sebaobslužné činnosti. • Aktívne sa zúčastňuje na príprave stolovania (desiata, obed, olovrant), používa príbor a dodržiava čistotu pri stolovaní. • Udržiava poriadok vo svojom okolí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pri každodenných činnostiach sú deti učiteľkou vedené k dodržiavaniu základných hygienických návykov (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení sa). • V každodennom režime materskej školy si deti prirodzene osvojujú a zdokonaľujú sebaobslužné činnosti ako obliekanie, vyzliekanie, prezúvanie, zaväzovanie šnúrok, osvojujú si základy stolovania (držanie príboru, použitie servítky, držanie hrnčeka či poháru pri pití). • Učiteľka vedie deti k tomu, aby si hračky upratali a udržiavali poriadok vo svojom okolí.

3 Pohyb a telesná zdatnosť

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vykoná tieto základné polohy a postoje podľa pokynov: stoj, drep, kľak, sed, ľah. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka na základe opakovaných pokynov a ukážok podporuje u detí osvojovanie si základných polôh a postojov

<ul style="list-style-type: none"> • Ovláda správnu techniku chôdze a behu. • Ovláda skok znožmo a skok cez prekážku. • Ovláda rôzne techniky lezenia, plazenia a preliezania. • Manipuluje s náčiním: hádzanie, chytanie, podávanie, odrážanie, preskakovanie atď. • Ovláda tieto jednoduché akrobatické zručnosti: stoj na jednej nohe, obrat okolo výškovej osi. • Rytmicky správne využíva základné lokomočné pohyby a tanečné kroky na hudobný sprievod. • Dodržiava pravidlá v pohybových hrách. 	<p>(stoj čelom vpred, stoj čelom vzad, drep, kľak, sed, ľah vpred, ľah vzad). Vhodné je využívať poradové cvičenia a správnu terminológiu (upažiť, zapažiť, vzpažiť, predpažiť, pripažiť, unožiť, zanožiť, prednožiť, prinožiť, pokrčiť, skrčiť a pod.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prostredníctvom vhodných telesných cvičení a pohybových hier učiteľka deťom pomáha osvojiť si a zdokonaľiť správnu techniku základných lokomočných pohybov (beh rýchly a pomalý, slalomový beh, beh cez prekážky, beh zo štartu do cieľa). • Učiteľka zaraďuje cvičenia zamerané na skoky znožmo na mieste, skoky znožmo z miesta do diaľky, skoky zo zvýšenej podložky, skoky na jednej nohe, preskakovanie prekážok. • Učiteľka využíva na zaradenie rôznych techník lezenia, podliezania a preliezania aj náradie a náčinie. • Učiteľka využíva pri manipulácii s náčiním rôzne cvičenia ako hádzanie lopty jednoručne a obojručne, hádzanie a chytanie lopty vo dvojiciach, hádzanie lopty na cieľ, podávanie a odrážanie lopty rôznej veľkosti, preskoky na švihadle, psychomotorické cvičenia a hry s využitím netradičného náčinia, ako sú šatky, padáky, a iné. • Pre rozvoj jednoduchých akrobatických zručností je vhodné využívať cvičenia zamerané na rozvoj koordinačných schopností najmä na podporu dynamickej rovnováhy (chôdza a beh po vyvýšenej rovine – lavičke, balančnej plošine) a statickej rovnováhy (stoj na jednej nohe, váha predklonmo - lastovička). Učiteľka zaraďuje cvičenia pre nácvik a následné zdokonalenie prevalov (kotúl vpred, kolíska, bočné prevaly). Odporúčajú sa využívať pohybové hry zamerané na zmeny polôh a postojov, rozvíjajúce reakčnú a orientačnú schopnosť. Pre celkový rozvoj
---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Zvládne turistickú prechádzku. 	<p>koordinácie je vhodné zaradiť obraty okolo výškovej osi s poskokmi alebo vo výskoku.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zaradiuje hudobno-pohybové hry na osvojenie rytmizácie štvrtových dôb v 2/4 takte hrou na telo a na vyjadrovanie hudobného rytmu pri chôdzi alebo behu. Na základe ukážky deti imitujú tanečné kroky ako napr. krok poskočný, krok prísuný na hudobný sprievod. Následne je možné zaradiť pohybovú improvizáciu na báze vlastnej tvorivosti na známy alebo neznámy hudobný sprievod. • V pohybových hrách učiteľka vysvetľuje význam pravidiel a dôležitosť ich dodržiavania. Súčasne u detí podporuje súťaženie a myšlienku fair-play. • Učiteľka motivuje deti počas prechádzky tak, aby deti zvládli súvislú chôdzu primeraného trvania bez únavy alebo vyčerpania. Turistické prechádzky sa spravidla realizujú počas pobytu vonku.
--	--

4 Sezónne činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Ovláda správnu techniku kolobežkovania. • Ovláda na elementárnej úrovni základné lyžiarske a korčuliarske zručnosti – sánkovanie, výstup do kopca, kĺzanie po rovine, brzdenie, udržanie rovnováhy, • Oboznamovanie so snehom - ovláda správnu techniku sánkovania, gulovania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zaradiuje sezónne činnosti podľa ročných období. Motivuje deti k dodržiavaniu správnej techniky pri využívaní kolobežky, odrážadla alebo bicykla. • Učiteľka zaradiuje činnosti, kde deti manipulujú a oboznamujú sa so snehom.

Obsahové tematické celky

Obsahový tematický celok - podtémy	Charakteristika celku
Už som škôlkar	
Ja som malý žiak	<p><i>Prostredníctvom obsahového celku „Už som škôlkar“:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • uľahčiť deťom plynulú adaptáciu na zmenené – inštitucionálne, školské prostredie, • osvojiť si kultivované správanie s dodržiavaním základných pravidiel slušnosti, • podieľať sa na tvorbe a rešpektovaní dohodnutých pravidiel spoločensky prijateľného správania sa v triede, • predstaviť sa menom, osloviť menom rovesníkov v triede a poznať mená učiteliek, • uviesť, pomenovať adresu svojho bydliska, • vedieť koľko mám rokov, poznať ročné obdobie alebo mesiac svojho narodenia,
Mesto v ktorom žijem	<ul style="list-style-type: none"> • zoznamovať sa a opisovať interiér a exteriér materskej školy alebo inej známej budovy, orientovať sa v okolí MŠ, • spoznať mesto, v ktorom sa materská škola nachádza, prostredníctvom lokálnych inštitúcií a služieb, poznať najznámejšie prírodné krásy regiónu (rieku, pohorie) a vymenovať významné historické, lokálne objekty (hrad, zámok, skanzen),
Kto sa o nás stará	<ul style="list-style-type: none"> • poznať základnú pracovnú náplň vybraných profesií – kuchárka, učiteľka, upratovačka, kurič.
Jeseň, pani bohatá	
Čaro, krásy a farby jesene	<p><i>Prostredníctvom obsahového celku „Jeseň, pani bohatá“:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznať ročné obdobie <i>Jeseň</i> prostredníctvom rozlišovania jej podstatných znakov,
Stromy v našej záhrade	<ul style="list-style-type: none"> • identifikovať rôznorodosť rastlinnej a živočíšnej ríše, • poznávať potravinový a technický úžitok niektorých úžitkových rastlín (ovocie, zelenina) a húb, • rozpoznať rôzne druhy ovocia a zeleniny, • identifikovať suroviny potrebné na prípravu niektorých vybraných bežne používaných výrobkov – príprava džúsu, džemu z ovocia, sušenie liečivých bylín, ovocia a následná príprava čaju,
Les a jeho tajomstvá	<ul style="list-style-type: none"> • získavať jednoduché užívateľské zručnosti predmetov dennej potreby v domácnosti a aj elementárnych pracovných nástrojov v záhrade,

Voľne žijúce a lesné zvieratá	<ul style="list-style-type: none"> • identifikovať rôznorodosť rastlinnej ríše objavovaním tajomstiev lesa, • identifikovať rôznorodosť spôsobu života živočíchov (lesná zver, voľne žijúce živočíchy),
Dovidenia vtáčatka	<ul style="list-style-type: none"> • opisovať spôsob starostlivosti o niektoré živočíchy (vtáky),
Fúka, fúka do klobúka	<ul style="list-style-type: none"> • využívať a spracovať materiály pri modelovaní objektov – využívanie prírodných materiálov, • v súvislosti s jesenným počasím poznať jednoduchú prevenciu pred infekčným ochorením, • skúmať vzduch a na príkladoch diskutovať o prejavoch pohybu vzduchu, • vplyv jesenného počasia na zdravie človeka v spojitosti s oblečením.
Žijeme zdravo a bezpečne	
Bezpečne kráčam do školy	<p><i>Prostredníctvom obsahového celku „Žijeme zdravo a bezpečne“:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznať a dodržiavať základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúcej sa chodcov, cyklistov, kolobežkárov, korčuliarov, • poznať a dodržiavať základné pravidlá správania v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca, • poznať rôzne druhy dopravných prostriedkov, miesto ich pohybu a spôsob používania, • opisovať, určovať a pomenovať základné dopravné značky pre chodcov a zdôvodniť význam signalizácie na semafore v cestnej premávke,
Farby v doprave	
Ja som človek, ty si človek	
Čo nám prospieva a čo nám škodí	
Kúzelný zvonček	
Mikulášska čižma	<p><i>Prostredníctvom obsahového celku „Kúzelný zvonček“:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznať tradície regionálnej kultúry, regionálne zvyky a tradície vianočných sviatkov - Mikuláš, Vianoce – vianočný stromček, adventný veniec, oplátky, Štedrá večera, Betlehem, pieseň Tichá noc, koledy, pečenie medovníkov, • vymenovať členov blízkej rodiny a identifikovať príbuzenské
Vianoce v kruhu rodiny	

	<p>vzťahy v blízkej rodine,</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznávať niektoré tradičné remeslá – medovníkarstvo, sviečkarstvo • obdarovať druhých – príprava darčiekov, • poznať ročné obdobie a orientovať sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca a roka – zima, Mikuláš, Vianoce, Silvester, • spievať piesne, riekanky a počúvať hudobné skladby pre deti, piesne a spev učiteľky s vianočnou tematikou – jednoduché koledy a piesne, • vyslovovať správne, zreteľne a plynule všetky hlásky a hláskové skupiny – vinšovačky, básničky.
Zimná rozprávka	
Na Nový rok o slepačí krok	<p><i>Prostredníctvom obsahového celku „Zimná rozprávka“:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • opisovať režim dňa, • rozprávať o svojich záľubách aj povinnostiach, • orientovať sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca a roka, • používať pojmy včera, dnes a zajtra,
Zimné radovánky	<ul style="list-style-type: none"> • vedieť, že čas sa meria hodinami, • poznať (poznávať) ročné obdobie <i>Zima</i> a rozlišovať jej podstatné znaky, • rozprávať o prírodných reáliách známeho okolia, • triediť prírodné reálie podľa rôznych identifikovaných znakov, • odlišovať živé od neživých súčastí prírody, • skúmať, pozorovať vlastnosti snehu a ľadu, tvoriť v snehu, • zvládnuť a realizovať špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti prostredníctvom zimných športov, • uvádzať príklady, kde všade sa v prírode nachádza voda, • opisovať vybrané prírodné javy a podmienky zmeny ich fungovania na základe vlastného pozorovania a skúmania - topenie a tuhnutie, vyparovanie, • uvádzať, prečo je pohyb dôležitý pre zdravie človeka, • ovládať na elementárnej úrovni základné lyžiarske a korčuľiarske zručnosti – sánkovanie, výstup do kopca, kĺzanie po rovine, brzdenie, udržanie rovnováhy,
Zvieratá v zime	<ul style="list-style-type: none"> • identifikovať rôznorodosť živočíšnej ríše - rozlišuje lesnú zver, • identifikovať niektoré životné prejavy živočíchov - pohyb, dýchanie, starnutie, • opisovať spôsoby starostlivosti o niektoré živočíchy – lesné zvieratá, vtáky.
Fašiangové radovánky	

<p>Predmety okolo nás</p>	<p><i>Prostredníctvom tohto celku „Fašiangové radovánky“:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznať a vymenovať rôzne prírodné materiály - kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna, • triediť prírodný materiál od upraveného materiálu – sklo, papier, plast, kov,
<p>Technika v ôkol nás²</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poznať, opisovať predmety a ich rôzne vlastnosti, • rozlišovať rôzny charakter povrchov – drsný, hladký, pichľavý, vrúbkovaný, mäkký, • využívať či spracúvať materiály pri modelovaní objektov alebo výrobe jednoduchých nástrojov, • používať náradie a nástroje pri príprave, úprave predmetu alebo materiálu,
<p>Farebný svet³</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poznať jednoduché užívateľské zručnosti predmetov dennej potreby v domácnosti a aj elementárnych nástrojov v dielni, v záhrade, • identifikovať zdravie ohrozujúce situácie – popálenie, poranenie, porezanie, pichnutie, otrava liekmi alebo chemickými látkami, • ovládať základy práce s digitálnymi technológiami – ovládať digitálne hry, používať digitálne animované programy, • chápať technický náčrt ako návod pre vytvorenie predmetu,
<p>Fašiangový karneval</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podľa návrhu zhotoviť daný predmet, • vytvoriť jednoduchý výrobok, pomenovať jeho účel a opísať postup zhotovenia, • pomenovať základné a zmiešané farby, poznať základy miešania farieb, • hravo experimentovať s farbami, • poznať tradície regionálnej kultúry, regionálne zvyky a tradície v období fašiangov – priadky, páračky, zabíjačka, zábava a fašiangový karneval, masky, tradičné fašiangové jedlo – šišky, pochovávanie basy.
<p>Rozprávková truhlica</p>	
<p>Na polici v knižnici, umelecko-náučná literatúra</p>	<p><i>Tento obsahový celok „Rozprávková truhlica“ je vo výraznej miere zameraný na rozvoj fantázie a originality:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznať rozdiel medzi poéziou (básničkou) a prozaickými žánrami,
<p>Bábka, moja kamarátka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • využívať v činnostiach rozmanité žánre, okrem ľudovej a autorskej poézie, rozprávky a príbehy, aj detské encyklopédie, rôzne informačné zdroje a médiá, digitálnu technológiu, vymýšľať príbehy, tvoriť rýmy,
<p>Objavujeme vesmír</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vytvárať predstavu o skutočnej a virtuálnej realite, chápať a vysvetliť rozdiel medzi fikciou a skutočnými príbehmi, rozlišovať
<p>Čoskoro budem</p>	

² Téma určená pre staršie deti

³ Téma určená pre mladšie deti

žiakom	<p>dobro a zlo,</p> <ul style="list-style-type: none"> • používať výrazy ako autor, kniha, strana, spisovateľ, ilustrátor, vydavateľ, • pracovať s knihou – správne ju držať, listovať, ukázať začiatok čítania textu, titulnú stranu knihy, autora knihy, • vyjadriť zážitok z čítania kresbou, pohybovými a dramatickými hrami, hrou s rôznymi bábkami, • prehlbovať základnú pracovnú náplň vybraných profesií - spisovateľ, ilustrátor, vydavateľ – kníhtlačiareň, knihovník, • opísať Zem ako súčasť vesmíru, diskutovať o vesmírnych telesách a iných planétach, • oboznamovať sa s prostredím základnej školy, pripraviť deti na zápis do ZŠ
Jar k nám letí	
Vyjdí, vyjdí, slniečko	<p><i>V obsahovom celku „Jar k nám letí“:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznať ročné obdobie <i>Jar</i> prostredníctvom rozlišovania podstatných znakov a zdôvodniť konkrétnymi zmenami v prírode, • sprístupniť prostredníctvom sviatkov zvyky, tradície a folklór blízkeho okolia, • identifikovať rôznorodosť živočíšnej ríše, spoznávať domáce zvieratká a ich mláďatá, identifikovať niektoré životné prejavy živočíchov, opísať spôsob starostlivosti, spôsob života, • identifikovať rôznorodosť rastlinnej ríše, uviesť niektoré životné prejavy rastlín napr. klíčenie, rast, porovnávať jednotlivé časti rastlín, • triediť, pomenovať a rozlišovať niektoré záhradné a lúčne kvety, • identifikovať rôznorodosť a spôsob života živočíšnej ríše, rozlišovať a poznávať hmyz, identifikovať rôznorodosť spôsobu života hmyzu, pozorovať život na lúke, • odlišovať živé od neživých súčastí prírody, prehlbovať poznatky o význame pôdy a vody pre rastliny, živočíchy a človeka – 22.4. Deň zeme, • opísať prírodné javy na základe vlastného pozorovania - svetlo a tieň, teplo a horenie, rozpúšťanie, zvuk, sila a pohyb, • prakticky uplatňovať vzťah k prírodnému prostrediu a ochranárske postoje, oheň – užitočnosť a škodlivosť, požiarnici,
Veľká noc – sviatky jari	
Vyliahlo sa kuriatko	
Voňavá lúka	
Chrobáčky z lúk	
Živá a neživá príroda	
Srdce dokorán	
Slovensko a svet	<p><i>Prostredníctvom obsahového celku „Srdce dokorán“:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • utvárať si predstavy o hlavnom meste, spoznávať významné dominanty hlavného mesta, rozpoznávať štátne symboly SR (zástava, hymna), poznať najznámejšie prírodné krásy regiónu (rieku,
Odkiaľ som prišiel	

Za hrst' zdravia	pohorie), poznať prírodné útvary našej vlasti a vymenovať historické a lokálne objekty (hrad, zámok, skanzen),
Evička nám ochorela	<ul style="list-style-type: none"> • používať pojmy ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero, • vymenovať členov rodiny, približovať príchod nového člena do rodiny a uvedomiť si hodnotu lásky rodičov k dieťaťu, identifikovať príbuzenské vzťahy v blízkej rodine, rodokmeň, • identifikovať rôznorodosť rastlinnej ríše, pozornosť sústrediť na úžitkové a liečivé rastliny, • identifikovať typické znaky ochorenia a zdravia, zdravie ohrozujúce situácie pri hre a manipulácii s predmetmi, na elementárnej úrovni poskytnúť pomoc, vysvetliť dôležitosť pohybu pre zdravie, opísať jednoduchú prevenciu prenesenia infekčného ochorenia (nekýcham na druhého), úrazy, prvá pomoc.
Tešíme sa na leto	
Máme sviatok	<p><i>V obsahovom celku „Tešíme sa na leto“:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • približovať život detí v iných krajinách a udržiavať sviatky a tradície, na príkladoch uviesť tradičnú regionálnu kultúru (oslava sviatku MDD),
Safari – exotické zvieratá	<ul style="list-style-type: none"> • identifikovať rôznorodosť živočíšnej ríše, poznať miesto výskytu živočíchov, identifikovať ich životné prejavy a rôznorodosť spôsobu života (exotické zvieratá),
Vodné kráľovstvo	<ul style="list-style-type: none"> • identifikovať rôznorodosť rastlinnej ríše a živočíchov v okolí vodných tokov, poznať význam vodných tokov pre rastliny, živočíchy a človeka, uviesť na príkladoch, kde sa všade v prírode nachádza voda, voda slaná, sladká, záplavy, rybári,
Holá, holá, slnko volá	<ul style="list-style-type: none"> • poznať ročné obdobie <i>Leto</i>, upevňovať si o ňom vedomosti a zdôvodniť konkrétnymi zmenami v prírode,
Zacvičme si, zašportujme	<ul style="list-style-type: none"> • upevňovať zdravie prostredníctvom pohybu, letných športov a pohybových hier, zvládať turistické vychádzky, letné športy.

Kapitola 6

Hodnotenie detí

Cieľom hodnotenia výchovno-vzdelávacích výsledkov detí v materskej škole je vedieť identifikovať individuálne výchovno-vzdelávacie potreby detí, akceptovať individuálne tempo a rozvojové možnosti detí, ako aj poskytnúť zákonným zástupcom dieťaťa spätnú väzbu o dosahovaní základov kompetencií (spôsobilosti) dieťaťa.

Evalvačná činnosť je súčasťou práce učiteliek materských škôl. Pre naše podmienky je tradičná evalvačná práca diagnostického charakteru – od diagnostiky, zdravotného stavu dieťaťa po príchode do materskej školy, cez diagnostiku špecifických vzdelávacích potrieb, učebných spôsobilostí viažucich sa k špecifickým vzdelávacím oblastiam až po diagnostiku školskej pripravenosti.

Učiteľky majú k dispozícii pripravené nástroje, ktoré vedia použiť, zároveň majú predpripravený kľúč vyhodnotenia danej diagnostiky, takže vedia okamžite určiť, kde sa dieťa vývinovo nachádza, a vysloviť tak relevantné konštatovania, prognózy a návrhy intervencií.

V materskej škole používame širokú škálu metód pozorovania a hodnotenia dieťaťa, pričom medzi najfrekvencovanejšie zaradujeme:

Pozorovanie činnosti dieťaťa

Pozorovanie činnosti dieťaťa je cieľavedomé, plánovité a sústavné vnímanie javov a procesov výchovy a vzdelávania, ktoré smerujú k odhaľovaniu podstatných súvislostí a vzťahov, ktoré sú predmetom skúmania. Pozorovanie umožňuje skúmať dieťa v prirodzených podmienkach.

Cieľom pozorovania je poznávať schopnosti dieťaťa, jeho osobné vlastnosti, psychické stavy, sociálne vzťahy a ostatné prejavy, ktoré dieťa charakterizujú ako osobnosť a odlišujú ho od ostatných jednotlivcov. Väčšina učiteľov/učiteliek pozoruje činnosti dieťaťa alebo správanie sa dieťaťa pri rôznorodých aktivitách a činnostiach spontánne. Pri tomto pozorovaní učiteľ/-ka nevstupuje do pozorovania s vopred pripraveným pozorovacím kritériom a/alebo nástrojom.

Rozhovor

Rozhovor je spôsob získavania faktov na základe bezprostredného slovného kontaktu so skúmanou osobou. Pomocou rozhovoru zisťujeme tie stránky osobnosti, ktoré sú nedostupné priamym pozorovaním alebo inými diagnostickými metódami. Rozhovor je popri metóde pozorovania druhou najvyužívanějšíou diagnostickou metódou pedagogickej praxe.

Analýza produktov detí

Pri tejto metóde pozorovania ide o analyzovanie rôznych produktov detí, či už produktov výtvarných, alebo pracovných činností, pracovných listov a pod.

Portfólio

Portfólio je zhromažďovanie produktov vytvorených dieťaťom v portfóliu (výrobky, výtvarné diela, produkty, pracovné listy, zošity). Je to usporiadaný súbor produktov dieťaťa za určité obdobie. Učiteľke aj rodičovi poskytne obraz o napredovaní,

prípadne stagnácii dieťaťa v niektorej oblasti.

Slovné hodnotenie

Podstatou slovného hodnotenia je individualizácia hodnotenia. Slovné hodnotenie opisuje čo najpresnejšie individualitu dieťaťa. Prostredníctvom širokej škály rôznych slovných vyjadrení sa dá špecifikovať rozsah vedomostí, zručností jednotlivých detí v triede, ako aj ich osobný pokrok s dôrazom na individuálne zvláštnosti a osobitosti každého dieťaťa, dajú sa opísať príčiny neúspechu a ponúknuť perspektívy ďalšieho napredovania. Uznatie a pochvala dieťaťa je silným motivačným činiteľom napredovania dieťaťa.

Dieťa hodnotíme priebežne počas jeho pobytu v Materskej škole od jeho nástupu až po ukončenie. Definujeme niekoľko druhov hodnotenia od vstupného, priebežného až po výstupné hodnotenie úrovne detí predškolského veku. Hodnotenie dieťaťa je jednou z najdôležitejších činností, ktoré sa môže premieňať na motiváciu, tvorivosť, hierarchiu hodnôt dieťaťa. Je dôležitým procesom humanizácie. Ak učiteľ chce poznať dieťa a porozumieť jeho konaniu, musí ho poznávať a posudzovať vo výchovnej interakcii a kontexte, ktorý konkrétne konanie dieťaťa sprevádza.

Kritéria hodnotenia vývinovej úrovne detí predškolského veku podľa jednotlivých oblastí:

<p>Jazyk a komunikácia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vedieť základy spisovného jazyka v hovorenej podobe, ▪ schopnosť súvisle jazykovo správne a zrozumiteľne sa vyjadrovať a komunikovať s inými osobami, ▪ schopnosť formulovať gramaticky správne jednoduché rozvité vety a súvetia, ▪ schopnosť hláskovej diferenciacie, rozdeliť slová na slabiky a určiť počet slabík v slove, identifikovať začiatočnú hlásku slova, ▪ schopnosť používať aktívnu slovnú zásobu, viaceré slovné druhy, sémantická a formálna príbuznosť slov, ▪ vedieť počúvať s porozumením a reprodukovat obsah prečítaného textu, ▪ schopnosť tvorivej a samostatnej aktivity v rečovom prejave, komunikovať na danú tému a neodbiehať od témy, ▪ vedieť manipulovať s knihou správnym spôsobom, rozprávať jednoduchý príbeh podľa ilustrácie, ▪ schopnosť správneho úchopu grafického materiálu a primeraného tlaku o podložku, ▪ ovládať základné grafomotorické prvky, ▪ schopnosť vizuálno-motorickej koordinácie pohybu ruky, zápästia a prstov
-----------------------------------	---

<p><i>Človek a spoločnosť</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ schopnosť rozlišovať časti dňa, ▪ schopnosť orientovať sa vo svojom životnom prostredí, priestore, ▪ vedieť sa jednoducho predstaviť, ▪ schopnosť uvedomovať si dôležitosť dopravných predpisov, ▪ schopnosť bezpečne sa pohybovať v cestnej premávke na základe poznania základných dopravných značiek, ▪ poznať základné geografické pojmy, ▪ poznať významné regionálne pamiatky a zvyky, ▪ poznať štátne symboly Slovenskej republiky, ▪ schopnosť orientovať sa v rodinných väzbách, ▪ ovládať základné pravidlá slušného správania, ▪ schopnosť prejavíť empatiu a porozumenie druhému, ▪ schopnosť primerane a adekvátne reagovať na konfliktné situácie a zvládať svoje emócie, ▪ schopnosť byť asertívnym,
<p><i>Človek a príroda</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ schopnosť rozlíšiť živú a neživú prírodu, ▪ schopnosť rozpoznať zmeny v prírode, ktoré nastávajú v dôsledku zmien ročných období, ▪ schopnosť rozpoznať rôzne druhy ovocia a zeleniny a uvedomiť si význam ich konzumácie pre správnu životosprávu, ▪ schopnosť rozpoznať domáce, lesné a exotické zvieratá a pomenovať ich ▪ schopnosť opísať starostlivosť o niektoré živočíchy, ▪ opísať ľudské telo – všetky časti tela, ▪ poznať význam vody pre rastliny, živočíchy a pre človeka, ▪ schopnosť opísať Zem ako planétu na ktorej žijeme, ▪ opísať prírodné javy v prírode na základe vlastného pozorovania a skúmania (svetlo a tieň, teplo a horenie, topenie a tuhnutie, sila zvuku),
<p><i>Človek a svet práce</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozlišovať živú a neživú prírodu - prírodné materiály, ▪ postaviť stabilnú stavbu z kociek podľa jednoduchého návodu, ▪ skladať papier podľa slovnej inštrukcie, ▪ navliekať koráliky od najväčšej po najmenšiu, ▪ samostatne obkresľovať podľa šablóny, ▪ bezpečne manipulovať s nožnicami, ▪ poznať pracovnú náplň vybraných profesií,
<p><i>Matematika a práca s informáciami</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ schopnosť vymenovať čísla od 1 do 10 postupne tak, ako idú za sebou, pokračovať vo vymenovaní čísel od náhodne zvoleného čísla - číselný rad, ▪ schopnosť v obore do 10 určiť počítaním po jednej počet predmetov v skupine, vytvárať skupiny s určeným počtom predmetov, ▪ schopnosť zostavovať z primeraného množstva útvarov obrázkov podľa predlohy a pokynov, ▪ schopnosť riešiť kontextové úlohy s jednou operáciou, kde sa pridáva, odoberá daný počet predmetov, kde sa dávajú skupiny spolu a kde sa skupina rozdeľuje na rovnako početné časti,

<p><i>Umenie a kultúra - Výtvarná výchova a hudobná výchova</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ schopnosť určiť, kde je viac a kde menej alebo rovnako veľa predmetov podľa zisteného počtu objektov v skupinách (do 10 prvkov v skupine), ▪ schopnosť určiť (označiť), umiestniť a dokresliť predmety na základe popisu polohy pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...), ▪ schopnosť určiť (aj hmatom), pomenovať a vymodelovať guľu, kocku, valec, ▪ schopnosť v skupine útvarov identifikovať, nakresliť kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník, ▪ schopnosť pohybovať sa po štvorcovej sieti na základe pokynov daných pomocou symbolov, ▪ schopnosť usporiadať a porovnávať predmety podľa veľkosti (dĺžky, šírky, výšky, hrúbky), ▪ schopnosť v usporiadanom rade určiť objekt na základe slov prvý, druhý, tretí, štvrtý, posledný, predposledný, pred, za, hneď pred a hneď za, ▪ schopnosť rozhodnúť o pravdivosti (áno/nie, platí/neplatí) jednoduchých tvrdení, ▪ schopnosť zo skupiny objektov vybrať, roztriediť všetky objekty s danou vlastnosťou (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.), ▪ schopnosť vytvárať dvojice na základe danej logickej súvislosti - priradovanie, ▪ ovládať základy práce s digitálnymi technológiami, ovládať digitálne hry či používať digitálne animované programy určené pre danú vekovú skupinu, ▪ schopnosť programovať digitálnu hračku Bee - Bot pomocou tlačidiel prejsť určitú trasu po štvorcovej sieti, ▪ schopnosť kresliť, farebne vypĺňať uzavreté plochy, vyberať a umiestňovať obrázky v dostupnom grafickom editore, ▪ vedieť strihať samostatne predkreslené tvary, ▪ schopnosť modelovať tvary z mäkkej hmoty a spájať ich, ▪ vedieť pomenovať základné a zmiešané farby, ▪ schopnosť zobraziť postavu (človeka alebo zvierat'a) všetky časti tela, počet prstov, pomer veľkosti a detaily, ▪ vedieť opísať obsah kresby, ▪ vedieť vokálne rytmizovať riekanky rôzneho druhu v 2/4 aj 3/4 takte a využívať hudobné nástroje Orffovho inštrumentára k piesňam a riekankám, ▪ spievať piesne a riekanky, ▪ schopnosť aktívne počúvať skladby pre deti a spev učiteľky a vyjadrovať pocity nálady z hudby, ▪ schopnosť využívať tanečné prvky a imitovať pohyb v hudobno-pohybových hrách
---	---

<p>Zdravie a pohyb</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mať osvojené správne držanie tela v stoji a v sede, ▪ vedieť identifikovať typické znaky ochorenia a zdravia, ▪ vedieť uviesť príklady zdravej a nezdravej výživy, ▪ vedieť opísať prevenciu prenesenia infekčného ochorenia a vzniku zubného kazu, ▪ mať osvojené základné hygienické návyky, ▪ ovládať základné sebaobslužné činnosti, ▪ vedieť používať príbor, ▪ ovládať základné lokomočné pohyby, ▪ vedieť manipulovať s rôznymi predmetmi, náčiním (rukami, nohami, hlavou, zdvíhať, nosiť, driblovať, podávať, chytať, gúľať, odrážať, kopat', balansovať)
-------------------------------	--

Kapitola 7

Osobitosti výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

Každá materská škola by v súčasnosti mala byť schopná poskytovať podmienky pre inkluzívne vzdelávanie. Takéto vzdelávanie napĺňa ideu rovnosti šancí pre všetkých, rovnosti prístupu ku vzdelávaniu a v konečnom dôsledku k zabezpečeniu sociálnej inklúzie. V podmienkach predprimárneho vzdelávania v materských školách sa idea inklúzie dotýka najmä prístupu k deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami s cieľom prijať čo najväčší počet týchto detí do bežných škôl a tried.

Deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sú deti so zdravotným znevýhodnením, deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, ale aj deti s nadaním v zmysle §2 písm.j školského zákona. Tieto deti a ich rozvoj vyžadujú podporu, ktorá je náročnejšia a komplexnejšia v porovnaní s podporou poskytovanou deťom so štandardným vývinom. Naša materská škola sa snaží takúto komplexnú podporu poskytnúť uvedomujúc si, že miera komplexnosti a jej modifikácie podpory a starostlivosti je závislá od špecifickej podoby výchovno-vzdelávacích potrieb konkrétnych detí.

Aby prostredie materskej školy bolo schopné poskytnúť inkluzívne vzdelávanie, berieme do úvahy nasledovné všeobecne **platné princípy inklúzie** vo vzdelávaní, ktoré sme sa snažili zohľadniť aj pri tvorbe školského vzdelávacieho programu:

- Vzdelávanie pre všetkých.
- Univerzálne a rovnaké vzdelávacie ciele (na výstupe vzdelávania).
- Diverzita a adaptabilita na úrovni presnej identifikácie a diferencovanosti vstupných podmienok a pokroku vo vzdelávaní.
- Adaptácia procesu a postupu podmienkam lokálnej komunity a jej potrieb.
- Presah školských aktivít na lokálne aktivity a ich integrácia do činnosti školy.
- Intenzívny profesijný vývin podieľajúcich sa pedagogických zamestnancov.

Uvedené princípy sa konkretizujú tak, aby boli zabezpečené nasledovné kritériá

inkluzívneho vzdelávania:

- *Spravodlivosť a rovnosť* v poskytovaní výchovy a vzdelávania – Všetky deti bez ohľadu na pohlavie, vierovyznanie, etnickú, jazykovú alebo kultúrnu príslušnosť, ekonomické zázemie a zdravotné znevýhodnenie majú rovnaký prístup k vzdelávaniu. Všetky deti majú rovnaký nárok na tie isté podporné služby a rovnaký prístup.

- *Koordinované ciele a spolupráca* – Zabezpečovanie inkluzívneho vzdelávania vyžaduje úzku a intenzívnu spoluprácu všetkých zainteresovaných a dobre štruktúrovaný tím, ktorý podporuje inkluzívnosť vo vzdelávaní. Snažíme sa o intenzívnu spoluprácu aj s rodičmi detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, pričom rodičia, deti a ďalší odborníci vytvárajú koordinovaný tím, aby sa zabezpečili konkrétne potreby týchto detí. Naša materská škola v rámci finančných možností zabezpečuje pre tieto deti asistentov učiteľa. Zástupkyňa školy je zodpovedná za koordináciu poskytovania komplexných služieb pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

- *Pripravenosť pedagogických zamestnancov materských škôl na inkluzívne vzdelávanie* – Materská škola vytvára podmienky na to, aby všetci pedagogickí zamestnanci boli schopní orientačne identifikovať špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby detí a zároveň, je materská škola v úzkom kontakte s odborníkmi, ktorí majú identifikáciu špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb v kompetencii. Učiteľky materských škôl sú schopné pristupovať k týmto deťom individuálne a zabezpečovať ich zmysluplný individuálny rozvoj. Jedným z nástrojov takéhoto rozvoja je individualizácia vzdelávacích programov pre tieto deti. Podmienkou vytvárania týchto programov je kvalitná pedagogická diagnostika. Vytvárame podmienky na intenzívnu spoluprácu a komunikáciu s rodičmi týchto detí, ako aj na komunikáciu so zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie, ktoré týmto deťom poskytujú podporné služby.

- *Inkluzívne prostredie materskej školy* – Dbáme o to, aby v rámci svojich priestorov sme zabezpečili univerzálny dizajn, a aby deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a deťom cudzincov boli poskytované a dostupné špecificky prispôsobené zariadenia a materiál. Prostredie je zabezpečené tak, aby v čo najväčšej miere spájalo všetky deti. Uvedené princípy a kritéria inkluzívneho vzdelávania sa konkretizujú v školských vzdelávacích programoch a individuálnych vzdelávacích programoch v závislosti od konkrétnej a aktuálnej situácie materskej školy, čo je spojené s pravidelnou modifikáciou a adaptáciou týchto programov podľa reálnych potrieb. V triedach pre deti so zdravotným znevýhodnením sa deti vzdelávajú podľa školského vzdelávacieho programu školy. Ak jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú, aby sa vzdelávalo podľa školského vzdelávacieho programu, dieťa sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu vypracovaného v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie, s informovaným súhlasom zákonného zástupcu dieťaťa a podľa vzdelávacích programov pre deti:

- s mentálnym postihnutím,
- so sluchovým postihnutím,
- so zrakovým postihnutím,
- s telesným postihnutím, - s narušenou komunikačnou schopnosťou,

- s autizmom alebo ďalšími prevažnými vývinovými poruchami,
- choré a zdravotne oslabené,
- hluchoslepé,
- s viacnásobným postihnutím.

Deťom so zdravotným znevýhodnením sa v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie poskytujú rôzne formy špecifickej, pedagogickej a odbornej podpory a intervencie.

Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Materská škola vytvára inkluzívne prostredie v rámci kapacitných možností aj pre všetky deti, vrátane detí cudzincov.“

Predprimárne vzdelávanie detí cudzincov sa zameriava na rozvíjanie tých istých kompetencií ako u všetkých detí navštevujúcich materskú školu; t.j., rozvíjanie elementárnych základov:

- komunikačných kompetencií,
- matematických kompetencií a kompetencií v oblasti vedy a techniky,
- digitálnych kompetencií,
- kompetencií učiť sa, riešiť problémy, tvorivo a kriticky myslieť,
- sociálnych a personálnych kompetencií,
- občianskych kompetencií,
- pracovných kompetencií.

Osobitosťou výchovno-vzdelávacej činnosti je aj osvojovanie si základov slovenského jazyka tak, aby deti mali dostatočné a veku primerané komunikačné schopnosti v slovenskom jazyku.

Osobitosti výchovy a vzdelávania detí z národnostných menšín a materskej školy

Výchovno-vzdelávacia činnosť na predprimárnom stupni vzdelávania národnostných menšín sa zameriava aj na zachovanie a rozvoj kultúrnej a jazykovej identity detí patriacich k národnostným menšinám.

Osobitosťou výchovno-vzdelávacej činnosti je aj osvojovanie si základov slovenského jazyka, tak, aby deti mali dostatočné veku primerané komunikačné schopnosti v slovenskom jazyku. Učiteľky prepájajú komunikáciu v slovenskom jazyku tak, aby deťom poskytovali kvalitné rečové vzory.